

RP 80/2001 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till radiolag och till lagar om ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet samt av 4 § lagen om integritetskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Kommunikationsnät som utnyttjar radiofrekvenser utgör den grundläggande strukturen i informationssamhället. Text, tal, bilder och tjänster i elektronisk form hör till det viktigaste råmaterialet i informationssamhället och de förmedlas snabbt och lätt över hela världen via kommunikationsnäten. Radiofrekvenserna och dispositionsrätten över dem är därför ständigt föremål för ett tilltagande ekonomiskt och politiskt intresse.

I denna proposition föreslås att det skall stiftas en ny lag, genom vilken den gällande radiolagen upphävs. Den föreslagna lagen gäller radiofrekvenser och planering av användningen av dem, radioanläggningar och väsentliga krav på dem, innehav och användning av radioanläggningar samt skydd av radiokommunikation mot störningar. I två lagar inom kommunikationsområdet, lagen om televisions- och radioverksamhet samt lagen om integritetskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet föreslås dessutom smärre ändringar, i första hand av teknisk natur. Genom förslaget bringas den finska lagstiftningen i fråga om radioanläggningar i samklang med Europeiska gemenskapernas bestämmelser om radio- och terminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningarnas överensstämmelse med kraven.

Enligt propositionen skall Kommunikationsverket alltjämt planera användningen av radiofrekvenserna. Avsikten är att lagens syften om lika tillgång till frekvenserna samt effektiv ändamålsenlig och tillräckligt störningsfri användning av dem skall genomföras med hjälp av planer och de på planerna baserade föreskrifter som Kommunikationsverket meddelar om hur frekvenserna skall användas. Enligt propositionen skall statsrå-

det fastställa planen för närmare användning av de radiofrekvenser som har anvisats för televisions- och radioverksamhet samt för televerksamhet som är beroende av koncession.

Enligt propositionen skall tillståndsplikt för radiosändare kvarstå när tillståndskravet är motiverat med tanke på att frekvenserna skall kunna användas på ett effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt sätt. Samtliga radiosändare som fungerar på samfrekvenser och radiosändare som permanent satts ur funktion skall däremot befrias från tillståndsplikten. Av tillsynsskäl skall tillstånd alltjämt krävas även för innehav av radiosändare i radiokommunikationssyfte, då användningen av radiosändaren är tillståndspliktig.

Radiosändare skall inte få användas, importeras, saluföras, säljas eller överlåtas på annat sätt förrän tillverkaren har säkerställt att anläggningen uppfyller de väsentliga kraven och gett en skriftlig försäkran om överensstämmelse. Kommunikationsverket skall se till att det på marknaden finns bara sådana anläggningar som uppfyller kraven samt är försedda med de märkningar som krävs och med uppgifter om hur de skall användas.

I propositionen föreslås också bestämmelser om behörighet för maritim radiokommunikation och amatörradiokommunikation. Motsvarande bestämmelser ingår nu i radioförordningen och det föreslås att de flyttas upp till lagnivå med anledning av de krav på författningsnivå som ställs i grundlagen.

Trots bestämmelserna om åtgärder för förebyggande av störningar i radiokommunikationen förekommer det störningar på radiofrekvenserna. Det föreslås därför bli bestämt att Kommunikationsverket för att säkerställa

en tillräckligt störningsfri radiokommunikation skall ha rätt att övervaka radiokommunikationen och dess tekniska genomförande utan hinder av kommunikationens konfidentiella natur. Kommunikationsverket skall också i syfte att lokalisera orsaken till störningar ha rätt att använda uppgifter som centralen på detta sätt erhållit eller fått del av. Uppgifter om innehållet i ett radiomeddelande skall dock få användas endast om detta är nödvändigt för att identifiera eller lokalisera upphovet till störning av radiokommunikation i säkerhetssyfte eller någon annan menlig störning. Kommunikationsverkets speciella befogenhet skall sålunda vid utredning av störningar i allmänhet begränsas till användning av identifieringsuppgifter om radiokommunikationen. Endast i undantagsfall

skall Kommunikationsverket ha rätt att i begränsad omfattning använda innehållet i kommunikationen, när ett snabbt avlägsnande av störning på radiokommunikation i säkerhetssyfte, som utövas för skydd av människoliv eller egendom, eller någon annan menlig störning av radiokommunikationen ofrånkomligen kräver begränsad tillgång till innehållet i ett meddelande.

Till riksdagen avläts den 27 april 2001 regeringens proposition med förslag till lag om kommunikationsförvaltningen. Det föreslås att Teleförvaltningscentralens namn ändras till Kommunikationsverket. Ändringen har beaktats i beredningen av propositionen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	3
ALLMÄN MOTIVERING.....	5
1. Inledning	5
2. Nuläge	5
2.1. Lagstiftning och praxis.....	5
Beslut om användningen av radiofrekvenser.....	5
Tekniska krav på radioanläggningar	6
Tillstånd.....	6
Marknadstillsyn och annan övervakning av att lagen iakttas.....	6
Straffbestämmelser.....	7
2.2. Europeiska gemenskapernas lagstiftning	8
Direktivet om radio- och teleterminalutrustning.....	8
Harmonisering av frekvensanvändningen inom Europeiska gemenskapen	9
Tillstånd för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster	9
2.3. Lagstiftningen i utlandet	9
2.4. Bedömning av nuläget	10
Frekvensanvändningsbeslut	10
Tillstånd att inneha och använda radiosändare samt frekvensreservation	11
Lokalisering och utredning av störningar.....	11
Marknadstillsyn.....	12
Behov av lagändring med anledning av grundlagen	12
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	12
3.1. Tillgången till och tillräckligt störningsfria radiofrekvenser	12
3.2. Främjande av konkurrensen på marknaden för radioanläggningar och effektiv marknadstillsyn	13
3.3. Uppfyllande av kraven enligt den nya grundlagen.....	14
4. Propositionens verkningar	14
4.1. Ekonomiska verkningar	14
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal.....	14
4.3. Verkningar för konsumenterna och andra som skaffar radioanläggningar	15
5. Beredningen av propositionen	15
6. Samband med andra propositioner.....	16
6.1. Revidering av lagstiftningen om förverkandepåföljder	16
6.2. Regeringens proposition med förslag till lagar om skydd för informationssamhällets tjänster.....	16

DETALJMOTIVERING.....	16
1. Lagförslag.....	16
1.1. Motsvarighetstabell	16
1.2. Radiolag.....	18
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	18
2 kap. Frekvensförvaltning	21
3 kap. Utsläppande på marknaden av radioanläggningar.....	31
4 kap. Styrning och övervakning.....	34
5 kap. Särskilda bestämmelser	39
6 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	40
1.3. Lag om televisions- och radioverksamhet	40
1.4. Lag om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet	40
2. Närmare bestämmelser	40
3. Ikraftträdande.....	42
4. Lagstiftningsordning	42
LAGFÖRSLAGEN.....	43
Radiolag.....	43
Lag om ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet	54
Lag om ändring av 4 § lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet.....	55
BILAGA.....	56
PARALLELLTEXTER.....	56
Lag om ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet	56
Lag om ändring av 4 § lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet.....	57

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Radiofrekvensanvändningens betydelse för samhället och ekonomin ökar snabbt och kontinuerligt. Den alltmera omfattande användningen av tjänsterna i informationssamhället och användarnas krav på snabbare trådlösa förbindelser ökar ytterligare efterfrågan på det begränsade radiofrekvensutbudet. Konkurrensen om marknadsandelarna medför att tjänsterna i informationssamhället tillhandahålls trådlöst, förbi det traditionella, fasta telenätet. Tekniken utvecklas och gör det möjligt att producera en allt bredare mångfald av trådlösa tjänster. Tillgången på frekvenser kan dock begränsa utvecklingen av det trådlösa informationssamhället. I framtiden begränsar frekvensernas tillräcklighet masskommunikationens och eventuellt också mobiltelekommunikationens utveckling.

Användningen av radiofrekvenser ökar kraftigast inom mobiltelekommunikationen. I augusti 2000 användes mer än 3,6 miljoner mobilteleapparater i Finland och tätheten för mobilteleapparater var 70 %. Det är möjligt att frekvenskapaciteten i de mobiltelenät som används i dag, dvs. GSM-näten, inte räcker till för att förverkliga teleföretagens vision om den ökade trafiken inom den snabba dataöverföringen.

Som det första landet i världen delade Finland i mars 1999 ut tredje generationens mobiltelekoncessioner. UMTSTM, Universal Mobile Telecommunications System, är den europeiska förkortningen för tredje generationens mobiltelesystem. För att Finland skall hålla sig i täten för utvecklingen av trådlös kommunikation bör frekvensförvaltningen se till att verksamheten i UMTS-näten kan inledas i Finland 2002. En tidig och gynnsam start för UMTS-näten är det enda säkra sättet att förverkliga de djärvaste visionerna för mobiltelekommunikationen. Den nuvarande uppfattningen är att frekvenskapaciteten på UMTS-frekvensområdena räcker till åtminstone till decenniets slut. Även inom industrin, handeln, transportsektorn, servicenäringsarna och kommunaltekniken samt bland privatpersonerna fortsätter användningen av

radiofrekvenserna att öka. Inom dessa sektorer stöder sig en betydande del av projekten för automatisering och rationalisering på användningen av radiofrekvenser. De digitala radiosystemen inom näringslivet får mera frekvenser när de gamla analoga radionäten tas ur bruk.

Administrationn av radiofrekvenserna blir alltmera internationell. Kommunikationsverkets planer för användningen av frekvenserna baserar sig på internationella organisationers beslut om hur frekvensbanden skall användas. Globala beslut fattas på Internationella teleunionens, ITU:s (International Telecommunication Union), världsomspännande radiokommunikationskonferenser (World Radiocommunications Conference, WRC) och europeiska beslut av Europeiska radiokommittén (ERC, European Radiocommunications Committee) vid samarbetsorganisationen Europeiska post- och telesammanslutningen CEPT (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations). Aktivt deltagande i det internationella beslutsfattandet om användningen av radiofrekvenserna är en ovillkorlig förutsättning för att Finland även i fortsättningen skall ha tillgång till radiofrekvenser på ett sätt som så väl som möjligt svarar mot efterfrågan.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Beslut om användningen av radiofrekvenser

Radiolagen (517/1988) trädde i kraft den 1 oktober 1988. Lagen ersatte delvis 1927 års lag om radioanläggningar (9/1927). Radiolagen gäller inte rundradiosändningar eller tillstånd för mottagande av televisionssändningar, och därför kunde inte lagen om radioanläggningar upphävas i samband med att radiolagen gavs.

På basis av frekvensplanering fattar Kommunikationsverket beslut om hur frekvensområdena skall fördelas för olika ändamål och om hur de disponibla frekvenserna skall fördelas mellan användarna. Frekvensplaneringen och den fördelning av frekvensområ-

den som baserar sig på den kräver gedigna tekniska kunskaper samt sakkunskaper om t.ex. internationella fördrag vilka är bindande för Finland och sameuropeiska frekvensbeslut.

I lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998), som trädde i kraft vid ingången av 1999, finns en bestämmelse om användningen av radiofrekvenser. I 8 § sägs att statsrådet fastställer en plan för användningen av de frekvenser som har reserverats för televisions- och radioverksamhet i Finland. I 7 § bestäms om Rundradion Ab:s rätt att utöva televisions- och radioverksamhet. I paragrafen sägs att Rundradion Ab får utöva televisions- och radioverksamhet utan koncession på de frekvenser som har reserverats för bolaget i den plan som avses i 8 §.

Tekniska krav på radioanläggningar

I radiolagen finns bestämmelser om tekniska krav på radioanläggningar. Enligt lagen kan kommunikationsministeriet och Teleförvaltningscentralen meddela föreskrifter om radioanläggningars konstruktion och användning. Under den tid bestämmelsen har gällt har Kommunikationsverket meddelat flera föreskrifter om krav i fråga om typgodkännande av olika typer av radioanläggningar.

Före den lag om ändring av radiolagen som trädde i kraft den 1 oktober 1992 innehöll radiolagen bestämmelser om kontroll och typgodkännande av radioanläggningar. Enligt den ändrade bestämmelsen kan radioanläggningars överensstämmelse med kraven också påvisas på annat sätt än genom nationella typgodkännanden. Enligt radiolagen skall radiosändares överensstämmelse säkerställas så som Teleförvaltningscentralen bestämmer. Ändringen av bestämmelsen var nödvändig för att ERC:s beslut om sameuropeiska krav i fråga om typgodkännande skulle träda i kraft i Finland. Den flexibla ordalydelsen i bestämmelsen har senare gjort det möjligt att enbart genom att ändra Teleförvaltningscentralens föreskrifter helt slopa kraven i fråga om typgodkännande av radioanläggningar, så som förutsatts i Europeiska gemenskapernas lagstiftning.

Tillstånd

I radiolagen sägs att för innehav och användning av en radiosändare krävs tillstånd. Huvudregeln är att tillstånd krävs, om än de undantag som föreskrivits blivit allt viktigare med tiden. Så har skett i synnerhet i fråga om radiosändare som befriats från tillstånd med stöd av Teleförvaltningscentralens föreskrift om samfrekvenser för vissa radiosändare och om användningen av dem (THK 15 P/2001 M). Sådana radiosändare utgör mer än 95 % av alla radioanläggningar som används. Mobilteleapparaterna utgör den viktigaste kategorin av radioanläggningar som befriats från tillstånd.

Marknadstillsyn och annan övervakning av att lagen iakttas

I samband med radiolagen gavs lagen om teleförvaltningen (518/1988), genom vilken Teleförvaltningscentralen inrättades som ett ämbetsverk under kommunikationsministeriet. Utöver radioförvaltningen påfördes Teleförvaltningscentralen myndighetsuppgifter enligt telelagen (183/1987) och lagen om radioanläggningar (9/1927).

Enligt radiolagen skall Teleförvaltningscentralen bevilja tillstånd för radiosändare, sköta övervakningen av marknaden för radioanläggningar samt överlag sköta övervakningen av att lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs. Marknadstillsynen innebär att Teleförvaltningscentralen skall se till att det på marknaden finns bara sådana radioanläggningar som uppfyller kraven. Övervakningen bidrar till att förebygga störningar i radiokommunikationen. Teleförvaltningscentralen övervakar dessutom att det på marknaden inte finns obehöriga avkodningssystem, t.ex. piratsmarkort, som syftar till att avkoda det särskilda tekniska skyddet för avgiftsbelagda televisionssändningar.

Teleförvaltningscentralen utför allmänna kontroller, då flera affärer kontrolleras på samma ort. Information om övervakningen ges på förhand i lokala massmedier. Övervakning sker också på basis av angivelser. När övervakningsobjekt väljs utnyttjas även tidningsannonser, reklam, mässor och annan

uppföljning från Kommunikationsverkets sida. Radioanläggningar säljs, marknadsförs och används i många olika sammanhang och därför utövas marknadstillsyn också i mycket olika affärer, t.ex. i leksaksaffärer, på loppmarknader, i affärer för båttillbehör, i möbelaffärer, i bilaffärer och i låsaffärer.

Om bristfälligheterna i de radioanläggningar som granskats är små (t.ex. bristfälliga märkningar), bara ett fåtal radioanläggningar är till salu eller deras störningsrisk är obetydlig, får försäljaren en anmärkning och uppmanas att rätta till den situation som strider mot bestämmelserna. Om bristfälligheterna är allvarliga, kan Teleförvaltningscentralen i enlighet med radiolagen begära handräckning av polisen för beslagtagnande av radioanläggningarna. Årligen har Teleförvaltningscentralen blivit tvungen att ge ca etthundra affärer anmärkning. Det årliga antalet beslagtagnanden har rört sig kring tio.

Radioanläggningarna används ofta av enskilda personer. För övervakningen av att radiolagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs blir det därför också nödvändigt att i enskilda fall utföra kontroller i hemmen. I radiolagen förutsätts dock att det då skall föreligga särskilda skäl för att misstänka att en radioanläggning står i strid med bestämmelserna eller förorsakar störningar. Övervakningen av enskilda personers radioanläggningar är även säsongbetonad, t.ex. på hösten när jaktsäsongen inletts gäller övervakningen särskilt de radiotelefoner som jägarna använder.

Straffbestämmelser

Fram till den 1 september 1995 då lagen om ändring av radiolagen (659/1995) trädde i kraft berodde det maximala straffhotet vid brott mot radiolagen på om brottet mot bestämmelserna uppfyllde rekvisitet för grundformen så som avsågs i radiolagen eller om gärningen uppfyllde rekvisitet för grovt brott mot bestämmelserna om radioanläggningar. För grundformen i fråga om brott mot stadgandena om radioanläggningar kunde ådömas böter eller fängelse i högst sex månader. Den som sände ett obefogat nödanrop, störde eller äventyrade radiokommunikation i säkerhetssyfte eller vars gärning som helhet

bedömd skulle anses vara grovt skulle för grovt brott mot stadgandena om radioanläggningar dömas till fängelse i högst två år.

I samband med den andra fasen av totalreformen av strafflagen (RP 94/1993 rd) intogs i 38 kap. strafflagen bestämmelser (578/1995) om bl.a. störande av post- och teletrafik (5 §) och grovt störande av post- och teletrafik (6 §) samt lindrigt störande av post- och teletrafik (7 §). Paragraferna gäller även förhindrande eller störande av radiokommunikation. Det maximala straffet för grundformen i fråga om störande av post- och teletrafik är fängelse i två år och det maximala straffet för grövre gärningar är fängelse i fyra år. I regeringspropositionen konstateras att som grovt störande av post- och teletrafik kan anses t.ex. att brottet hindrar eller stör radiokommunikationer för nödanrop eller andra sådana tele- eller radiokommunikationer som används för att skydda människoliv eller för att avvärja en fara som hotar människoliv.

Obefogade nödanrop skulle bedömas med stöd av den bestämmelse i 34 kap. 10 § strafflagen gällande falskt alarm som stiftades i samband med den totalreform av strafflagen som avses ovan. På grund av de nya paragraferna om störande av radio- och teletrafik och om falskt alarm ansågs det inte längre vara nödvändigt att radiolagen innehöll straffbestämmelser med fängelsehot. I radiolagen intogs en hänvisningsbestämmelse till 38 kap. 5 – 7 § strafflagen. Den öppna straffbestämmelsen i radiolagen gäller förutom bestämmelserna om radioanläggningar även bestämmelserna om radiokommunikation. Brottbenämningen i radiolagen, brott mot stadgandena om radioanläggningar, ändrades därför till brott mot radiolagen.

I radiolagen finns en specialbestämmelse om husrannsakan och kroppsvisitation. Enligt bestämmelsen får husrannsakan och kroppsvisitation företas för att eftersöka en lagstridig radioanläggning, utan hinder av begränsningarna enligt tvångsmedelslagen. I samband med att straffbestämmelserna ändrades ansågs följdriktigheten kräva att radiolagens specialbestämmelse om husrannsakan utsträcks till att också gälla lindrigt störande av post- och teletrafik (38 kap. 7 § strafflagen).

2.2. Europeiska gemenskapernas lagstiftning

Direktivet om radio- och teleterminalutrustning

Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse, nedan direktivet om radio- och teleterminalutrustning, gavs efter flera års beredning den 9 mars 1999. Tidsfristen för det nationella genomförandet av direktivet löpte ut den 8 april 2000. Då genomfördes det också till alla tänkbara delar genom Teleförvaltningscentralens föreskrift om säkerställande av radio- och teleterminalutrustningars överensstämmelse med uppställda krav och om märkningen av dem (THK 1/2000 M). Syftet med direktivet är att skapa betingelser för en gemensam marknad för radio- och teleterminalutrustning samt för fri rörlighet för och ibruktagande av radio- och teleterminalutrustning. Direktivet syftar till att främja konkurrensen på marknaden för radio- och teleterminalutrustning samt möjliggör investeringar, tillverkning och försäljning samtidigt som tekniken och marknaderna utvecklas.

Direktivet om radio- och teleterminalutrustning föregicks av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/13/EG om teleterminalutrustning och jordstationsutrustning för satellitkommunikation, inklusive ömsesidigt erkännande av utrustningarnas överensstämmelse, nedan direktivet om teleterminalutrustning. Den viktigaste skillnaden mellan direktivet om radio- och teleterminalutrustning och direktivet om teleterminalutrustning är att tillämpningsområdet för direktivet om teleterminalutrustning omfattade bara ett fåtal radioanläggningar medan direktivet om radio- och teleterminalutrustning förutom teleterminalutrustning också gäller nästan alla typer av radioanläggningar. I direktivet om radio- och teleterminalutrustning finns dessutom färre väsentliga krav och enklare bestämmelser för förfarandet för fastställande av överensstämmelse än i det gamla direktivet om teleterminalutrustning.

I enlighet med direktivet om radio- och teleterminalutrustning får en anläggning släppas ut på marknaden efter det att tillverkaren har säkerställt att den uppfyller de väsentliga krav som avses i direktivet och ger sin försäkran om detta. Tillverkaren eller importören behöver således inte längre ansöka om typgodkännande. I direktivet finns bestämmelser om väsentliga krav på radio- och teleterminalutrustning, vilka inte i och för sig är tekniska krav. I direktivet finns också bestämmelser om alternativa förfaranden för hur tillverkaren kan säkerställa att utrustningen stämmer överens med kraven. Det är inte heller obligatoriskt att tillämpa standarder, även om de torde spela en viktig roll även i fortsättningen, eftersom det i praktiken oftast är enklast för tillverkaren att säkerställa utrustningens överensstämmelse med hjälp av harmoniserade standarder.

Radiofrekvenser används inte på ett enhetligt sätt i Europa. Direktivet om radio- och teleterminalutrustning harmoniserar inte användningen av radiofrekvenser i medlemsstaterna eller allokeringen av dem för olika ändamål, utan detta hör alltså utslutande till medlemsstaternas kompetens. Direktivet förpliktar medlemsstaterna att anmäla de nationella frekvensfördelningstabellerna till kommissionen. Det är synnerligen viktigt att de som tillverkar radioanläggningar får tidsenliga uppgifter om frekvensallokeringen i medlemsstaterna så att de för marknaden i den aktuella medlemsstaten kan leverera sådana utrustningar som fungerar på rätta frekvenser.

I direktivet förutsätts att medlemsstaterna tillåter att utrustning som uppfyller kraven släpps ut på marknaden, oavsett om utrustningen använder lämpliga frekvenser eller inte. Redan på försäljningsförpackningen skall visserligen finnas uppgifter om var utrustningen lämpligen kan användas. På affärshyllorna kan således finnas radioanläggningar som uppfyller kraven och som även annars har släppts ut på marknaden i enlighet med bestämmelserna, men som inte får användas i Finland. Direktivet innebär att den som skaffar en radiosändare bär större ansvar än tidigare för att radiosändaren lämpar sig för den tänkta användningsmiljön. Hittills har ett lämpligt frekvensområde varit en förut-

sättning för att anläggningen skall typgodkännas och därmed få saluföras.

I direktivet förutsätts dessutom att medlemsstaterna begränsar ibruktagandet av radioutrustning enbart av skäl som hänför sig till effektiv och ändamålsenlig användning av frekvenserna, undvikande av skadliga störningar och folkhälsan. För att kunna genomföra syftet med bestämmelsen måste medlemsstaterna avstå från alla sådana tillståndsvillkor som inte är motiverade av de skäl som avses i direktivet. Till denna del inverkar direktivet inte på de bestämmelser som ligger till grund för tillståndsplikten för radiosändare i Finland. I enlighet med den gällande radiolagen och radioförordningen samt Teleförvaltningscentralens föreskrift om samfrekvenser för vissa radiosändare och om användningen av dem (THK 15 P/2001 M) förutsätter innehav och användning av radiosändare tillstånd bara när det är motiverat för att frekvenserna skall användas effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt.

I och med direktivet om radio- och teleterminalutrustning slopades den förhandskontroll av anläggningarnas överensstämmelse med kraven som hade skett i form av typgodkännanden. Direktivet förpliktar dock medlemsstaterna att se till att det på marknaden finns bara sådana anläggningar som uppfyller kraven och som är försedda med tillbörliga uppgifter och märkningar. Kontrollen i efterhand i form av marknadstillsyn har därför blivit viktigare än tidigare. Effektiv marknadstillsyn förutsätter i sin tur tillräckliga befogenheter.

I direktivet om radio- och teleterminalutrustning finns en skyddsbestämmelse som kan användas när en radioanläggning förorsakar skadliga störningar eller om den sannolikt kan antas förorsaka skadliga störningar för den befintliga eller planerade användningen av nationellt allokerade radiofrekvenser. I dylika fall ger skyddsbestämmelsen medlemsstaterna möjlighet att i enlighet med artikel 30 i grundfördraget hindra eller begränsa radioanläggningarnas tillträde till marknaden eller dra bort dem från marknaden. Medlemsstaterna skall alltid underrätta kommissionen om att skyddsbestämmelsen tillämpas och om orsakerna till detta.

Harmonisering av frekvensanvändningen inom Europeiska gemenskapen

Hittills har EG:s rättsakter inte gällt allokeringen av frekvenser, utan frekvensbesluten har uteslutande hört till medlemsstaternas kompetens. Om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen, KOM(2000) 407 genomförs, kommer det dock att reglera den nationella frekvensförvaltningen. Om förslaget genomförs, blir medlemsstaterna skyldiga att verkställa kommissionens beslut om harmonisering av frekvensanvändningen inom Europeiska gemenskapernas område.

Tillstånd för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster

Kommissionen har gett ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, KOM(2000) 386. Det föreslagna direktivet syftar till att harmonisera och förenkla koncessionsbestämmelserna och förfaranden i anslutning till auktorisation för marknadstillträde för dem som erbjuder tjänsterna. I förslaget ingår också bestämmelser som påverkar beviljandet av radiotillstånd.

2.3. Lagstiftningen i utlandet

Sverige ställde sin nationella lagstiftning i samklang med direktivet om radio- och teleterminalutrustning genom lagen och förordningen om radio- och teleterminalutrustning, vilka trädde i kraft den 8 april 2000. Genom lagen upphävdes 1992 års lag om teleterminalutrustning. Närmare bestämmelser om tekniska krav och om säkerställande av att kraven uppfylls finns i post- och telestyrelsens föreskrift.

Sverige ändrade dessutom 1993 års lag om radiokommunikation och telelag. Bestämmelsen om tillståndsplikt för innehav av radiosändare ströks i lagen om radiokommunikation. Sverige anser att det krav på fri rörlighet som förutsätts i direktivet om radio- och teleterminalutrustning medför att tillstånd kan krävas bara av dem som använder

radiosändare. Tillståndsplikt för innehav av radiosändare är enligt Sveriges tolkning inte förenlig med direktivets syfte, dvs. att skapa en fungerande inre marknad.

Fram till början av juli 1994 gällde skyldigheten att skaffa radiotillstånd inte svenska statens myndigheter. När lagen om radiokommunikation trädde i kraft i juli 1994 blev alla andra statliga myndigheter än försvarsmakten skyldiga att skaffa tillstånd. Genom den ändring som trädde i kraft den 8 april 2000 befriades även polisen från tillståndsplikten, eftersom det ansågs omotiverat att behandla polisen annorlunda än försvarsmakten.

Den som använder en radiosändare utan tillstånd eller som bryter mot tillståndsvillkoren kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Samma straffslag och skala föreskrivs också i lagen om radio- och teleterminalutrustning som påföljd för den som i strid med bestämmelserna släpper ut utrustning på marknaden.

I Norge finns bestämmelser om frekvensförvaltning och radiotillstånd i 1995 års lag om telekommunikation. Enligt lagen krävs tillstånd både för innehav och användning av radiosändare. Bestämmelsen kvarstod oförändrad när Norge genom post- och telestyrelsens föreskrift bringade sin lagstiftning i samklang med direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Föreskriften trädde i kraft den 1 juli 2000. På samma sätt som i Sverige kan den som bryter mot tillståndsbestämmelserna eller mot bestämmelserna om utsläppande på marknaden eller bestämmelserna om saluföring dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

I Danmark genomfördes de nationella ändringar som direktivet om radio- och teleterminalutrustning förutsätter genom lagstiftningen lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold og bekendtgørelse om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, som trädde i kraft den 8 april 2000. Utöver direktivet om radio- och teleterminalutrustning innehåller författningarna även bestämmelser som genomför rådets direktiv 89/336/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet, nedan EMC-direktivet. Tillämpningsområdet

för den danska lagstiftningen om radio- och teleterminalutrustning omfattar således även annan elutrustning än radio- och teleterminalutrustning. I Finland har EMC-direktivet genomförts i fråga om radio- och teleterminalutrustning genom Kommunikationsverkets föreskrift och i fråga om annan elutrustning genom handels- och industriministeriets beslut.

I den danska lagen om radiokommunikation och tilldelning av frekvenser (lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser) finns bestämmelser om de grunder som skall iaktas när frekvenser tilldelas och anvisas för olika ändamål. I stället för tillståndsplikt för radiosändare föreskrivs tillståndsplikt för användning av radiofrekvenser. Den praktiska betydelsen eller verkningarna av tillståndsplikten för användning av frekvenser torde knappast alls avvika från tillståndsplikten för radiosändare.

Storbritannien genomförde direktivet om radio- och teleterminalutrustning genom föreskriften The Radio Equipment and Telecommunications Terminal Equipment Regulations 2000, som likaså trädde i kraft den 8 april 2000. Enligt föreskriften kan den som bryter mot bestämmelserna om utsläppande av radio- och teleterminalutrustning på marknaden dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

Implementeringen av direktivet om radio- och teleterminalutrustning föranledde inte några ändringar i den lagstiftning (the Wireless Telegraphy Acts 1949, 1967 och 1998) där det bestäms om tilldelning av radiofrekvenser och om radiotillstånd. Enligt 1949 års radiolag är det förbjudet att utan tillstånd installera och använda radiosändare. Brott mot lagen kan leda till fängelse i hela två år.

2.4. Bedömning av nuläget

Frekvensanvändningsbeslut

Huvudprinciperna i den gällande radiolagen har ända tills nyligen varit bra och lagen har fungerat. Ett stort missförhållande är dock att det i radiolagen inte finns några bestämmelser om hur frekvenserna skall användas eller om hur användningen skall planeras eller om hur frekvenserna skall tilldelas

för olika ändamål eller om hur disponibla frekvenser skall fördelas mellan dem som behöver dem. Teleförvaltningscentralens befogenheter inom frekvensplaneringen baserar sig på förordningen om teleförvaltningen (423/1997). Enligt förordningen skall Teleförvaltningscentralen planera användningen av radiofrekvenser. Frekvensförvaltning innefattar också mycket annat än planering av hur frekvenserna skall användas. Utgående från frekvensplaneringen tilldelas frekvenserna för olika ändamål, och t.ex. tillståndsinnehavare anvisas i radiotillstånden ett frekvensområde inom vilket de får använda radiosändarna. Med hänsyn till kraven enligt den nya grundlagen är det tillbörligt att radiolagen innehåller bestämmelser om radioförvaltningen, som påverkar individens och sammanslutningars rättigheter och skyldigheter.

Tillstånd att inneha och använda radiosändare samt frekvensreservation

Tillsammans med de undantag som föreskrivs i radioförordningen har huvudregeln om tillståndsplikt för innehav och användning av radiosändare visat sig vara en lyckad reglering. Om innehav av funktionsdugliga radiosändare inte hade varit beroende av tillstånd, skulle övervakningen av att frekvenserna är störningsfria och att skyldigheten att skaffa tillstånd följs inte ha kunnat skötas lika effektivt som nu.

I den gällande radiolagen uppställs inte några villkor för vem som får beviljas radiotillstånd. I praktiken förekommer det dock situationer där det skulle vara ändamålsenligt om Kommunikationsverket hade befogenhet att avslå ansökan. En sådan situation föreligger t.ex. när sökandens avgifter för ett tidigare tillstånd för samma typ av radiosändare trots uppmaning inte har betalats i större mån eller sökanden genom upprepade överträdelser av bestämmelserna om radiokommunikation har visat att han eller hon inte bryr sig om dem. Dessutom skulle det vara oändamålsenligt, om tillstånd borde beviljas även sådana sökande som har för avsikt att utöva koncessionsberoende televerksamhet eller televisions- och radioverksamhet men som inte har beviljats den koncession som behövs.

Enligt den gällande radiolagen får Teleförvaltningscentralen återkalla ett tillstånd som beviljats för innehav och användning av en radiosändare bara om det är fråga om överträdelse av tillståndsvillkoren eller om internationella fördrag som är förpliktande för Finland kräver det. Dessa grunder har i praktiken visat sig vara otillräckliga för att garantera att frekvenserna används effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt. Det skulle dessutom vara fördriktigt att bestämma att Kommunikationsverket är behörig att återkalla radiotillstånd även av alla sådana skäl som kan ligga till grund för att en ansökan kan avslås.

Det har visat sig vara en brist i den gällande lagstiftningen att de frekvenser som en radiosändare behöver inte har kunnat reserveras. I vissa fall, t.ex. när ett nytt radiosystem planeras, kan det vara synnerligen viktigt att på förhand få visshet om de frekvenser som ställs till radiosystemets förfogande i radiotillståndet.

Lokalisering och utredning av störningar

Säkerställandet av att radiokommunikationen och radiofrekvenserna är tillräckligt störningsfria och att de används effektivt utgör ett väsentligt led i radioförvaltningsarbetet. Radiolagens gällande bestämmelse om bemyndigande att lokalisera och utreda störningar är i vissa stycken otillräcklig. Enligt bestämmelsen får Kommunikationsverket för avhjälpande av störningar i radiokommunikationen underrättas också om radiosändningar av konfidentiell natur och tillställas uppgifter som behövs för att identifiera radiosändningarna. Trots att det i motiveringen i regeringens proposition om den nu gällande radiolagen uttryckligen konstateras att "i denna tillsyn ingår att tekniskt följa radiokommunikation samt lokalisera och utreda störningar" och att "utan hinder av radiosekretessen skall Kommunikationsverket ha rätt att granska användningen av radiokommunikation, dess tekniska genomföring och störningar" ingår inte något sådant bemyndigande i själva lagen. Den princip om förvaltningens lagbundenhet som skrivits in i 3 § grundlagen förutsätter att Kommunikationsverkets befogenheter i anslutning till utredning och lokalisering

av störningar skall anges i lagen med klara gränser och med beaktande av vikten att skydda olika rättsobjekt.

Marknadstillsyn

Radiolagens bemyndiganden i fråga om marknadstillsynen var på en tillfredsställande nivå ända tills direktivet om radio- och teleterminalutrustning genomfördes. I samband med genomförandet av direktivet måste förhandsgranskningen och kravet på typgodkännande slopas och det är inte längre möjligt att på förhand kontrollera de tekniska egenskaperna hos de radioanläggningar som släpps ut på marknaden. Betydelsen av kontrollen i efterhand, dvs. marknadstillsynen, har därför accentuerats betydligt. I den nya situationen tillhandahåller den gällande radiolagen inte tillräckliga befogenheter för en effektiv och välfungerande marknadstillsyn. Erhållandet av uppgifter som behövs vid övervakningen bör likaså säkerställas bättre.

I fråga om nya anläggningar har de kontrollörer som övervakar marknaden inte längre tillgång till en förteckning över godkända anläggningar, utan det händer att uppgifter om en ny anläggning fås först i den affär där den säljs. Det är omöjligt att med säkerhet sluta sig till radioanläggningens överensstämmelse med kraven enbart genom att studera anläggningens yttre, därför att bristerna sällan kan identifieras utan mätningar. I telemarknadslagen (396/1997) finns en bestämmelse enligt vilken Teleförvaltningscentralen kan ta teleterminalutrustning för undersökning om det på sannolika skäl misstänks att den står i strid med bestämmelserna samt förbjuda att den saluförs under den tid undersökningen varar. I radiolagen finns inte motsvarande bestämmelse.

Behov av lagändring med anledning av grundlagen

Den gällande radiolagen och de författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den uppfyller inte till alla delar kraven enligt den nya grundlagen. I grundlagen förutsätts bl.a. att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter skall utfärdas genom lag. Varken den gällande ra-

diolagen eller någon annan lag innehåller bestämmelser om den behörighet som krävs inom radiokommunikation. Behörighetsbestämmelser finns i en föreskrift som Teleförvaltningscentralen meddelat med stöd av ett bemyndigande i radioförordningen. Enligt grundlagen kan en myndighet bemyndigas att utfärda rättsnormer bara genom lag, inte genom förordning. I nio av de tretton paragraferna i den gällande radioförordningen ingår ett bemyndigande att utfärda rättsnormer. De bestämmelser i radiolagen och radioförordningen som delegerar författningsbefogenheten torde inte heller till alla delar uppfylla de krav på exakthet och noggranna avgränsningar som på sista tiden förutsatts i grundlagsutskottets uttalandepraxis.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Tillgången till och tillräckligt störningsfria radiofrekvenser

Radiokommunikationens samhälleliga betydelse har ökat betydligt under de senaste åren och dess betydelse ökar alltjämt starkt. Den tekniska utvecklingen och de nya och mera omfattande radiosystem som den för med sig medför ständigt nya och allt mera komplexa utmaningar för frekvensplaneringen. Informationssamhället och framskridandet av de projekt som ansluter sig till det föder nya behov av trådlös kommunikation, trådlös datakommunikation och andra motsvarande tillämpningar.

Syftet med denna proposition är att upprätthålla möjligheterna för en mångsidig radiokommunikation och att säkerställa en rättvis tillgång till och tillräckliga radiofrekvenser även för framtida frekvensbehov. Propositionen syftar till att radiofrekvenserna skall användas effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt. Kommunikationsverket fortsätter med frekvensplaneringen, med vars hjälp det fattas beslut om hur frekvensområdena skall tilldelas och anvisas för olika ändamål. Utgående från frekvensplanering söker man också de frekvenser som med tanke på ändamålet lämpar sig bäst för olika radiosändare. Det föreslås att de frekvenser som radiosystemen behöver på motiverade

grunder också skall kunna reserveras innan själva radiotillståndet söks.

Propositionen syftar till att skydda radiofrekvenserna och radiokommunikationen mot skadliga störningar. Fullständig störningsfrihet eftersträvas inte, eftersom detta skulle leda till att radiofrekvenserna används onödigt ineffektivt. Kommunikationsverket skall kontrollera att radiokommunikationen är störningsfri, lokalisera orsakerna till störningar och i mån av möjlighet avhjälpa orsakerna till störningarna. För att syftena med direktivet om radio- och teleterminalutrustning skall uppnås föreslås bli bestämt att Kommunikationsverket skall ha rätt att förhindra att sådana radioanläggningar släpps ut på marknaden som har medfört skadliga störningar eller som på sannolika grunder kan antas medföra skadliga störningar i den befintliga användningen av frekvenserna eller i den framtida användningen av frekvensområdena enligt frekvensplanen.

Tillståndsplikt för radiosändare är en viktig metod för att förebygga störningar i radiokommunikationen. Omvänt betyder detta att radiosändare bör befrias från tillstånd om tillståndsplikten inte är motiverad med tanke på störningsrisken. Det föreslås att huvudregeln för tillståndsplikt för radiosändare bibehålls oförändrad.

Kommunikationsverket skall identifiera och lokalisera orsaken till störningar samt utreda och avhjälpa störningar. I propositionen föreslås bestämmelser om de metoder som Kommunikationsverket skall ha rätt att använda för denna uppgift. Kommunikationsverket skall ha rätt att kontrollera radiokommunikation samt använda information om innehållet i radiomeddelanden för att identifiera och lokalisera orsaken till störningar i undantagsfall av nödvändighetsskäl.

3.2. Främjande av konkurrensen på marknaden för radioanläggningar och effektiv marknadstillsyn

Propositionen syftar till att genomföra de mål som direktivet om radio- och teleterminalutrustning uppställer i fråga om främjande av konkurrensen på marknaden för radioanläggningar och i fråga om snabbare utsläp-

pande på marknaden. I propositionen föreslås bestämmelser om väsentliga krav på radioanläggningar och om den försäkran som tillverkaren skall ge efter att ha säkerställt att anläggningen uppfyller de väsentliga kraven och som förutsätts för att tillverkaren skall kunna släppa ut anläggningen på marknaden.

Avsikten är också att i enlighet med direktivets syfte garantera fri rörlighet för radioanläggningar. Även om det föreslås att tillstånd alltså i regel skall krävas för innehav av radiosändare, skall detta dock inte i strid med direktivets syfte förhindra eller påverka den fria rörligheten för radiosändare. Det föreslås att innehav skall befrias från tillstånd i sådana fall då innehavaren klart visar att innehavet syftar till någonting annat än radiokommunikation. Exempelvis de som importerar eller säljer radiosändare skall således inte förpliktas att skaffa tillstånd.

För att förebygga uppkomsten av störningar i radiokommunikationen och för att begränsa verkningarna av störningar är det viktigt att det på marknaden finns bara sådana radioanläggningar som uppfyller kraven. Myndigheterna kan inte längre utöva tillsyn på förhand. Propositionen syftar därför till att skapa tillbörliga och tillräckliga befogenheter för den marknadstillsyn som Kommunikationsverket ansvarar för. När radioanläggningar rör sig fritt i gemenskapen är en effektiv marknadstillsyn också förenlig med konsumenternas och de övriga användarnas intressen.

Det föreslås att Kommunikationsverket inom marknadstillsynen över radioanläggningar skall ha motsvarande befogenheter som i fråga om teleterminalutrustning, dvs. den skall kunna beslagta sådana radioanläggningar för undersökning som misstänks strida mot kraven och tillfälligt förhindra att anläggningarna används, saluförs, säljs eller överläts på annat sätt. I propositionen föreslås också en bestämmelse enligt vilken ägaren till en radioanläggning som tagits för undersökning skall ha möjlighet att få full ersättning för åsamkad skada, om det visar sig att utrustningen motsvarar bestämmelserna. Dessutom föreslås bli bestämt att Kommunikationsverket skall kunna kräva ersättning för de kostnader som undersökningen och testningen medfört samt att en radioanlägg-

ning som undersökts avlägsnas från marknaden, om den inte uppfyller kraven.

3.3. Uppfyllande av kraven enligt den nya grundlagen

Syftet med propositionen är att ställa radiolagstiftningen i motsvarighet till kraven enligt den nya grundlagen. Därför föreslås att radioförordningens gällande bestämmelser om bemyndigande att utfärda rättsnormer tas in i den nya lagen. Dessutom föreslås att de bestämmelser som delegerar författningsbefogenheten ges en så exakt och noggrant avgränsad utformning som grundlagen förutsätter.

I syfte att uppfylla kraven enligt grundlagen föreslås även att radiolagen skall innehålla alla relevanta bestämmelser om grunderna för användarnas, tillverkarnas, importörernas, försäljarnas och andra motsvarandes rättigheter och skyldigheter. Därför föreslås bestämmelser om bl.a. den behörighet som krävs inom maritim radiokommunikation och amatörradiokommunikation, om identifieringsmärken som används inom radiokommunikation och om tilldelningen av dem samt om de förutsättningar som skall föreligga för att Kommunikationsverket skall godkänna en radioansökan och på grundval av vilka ett radiotillstånd kan återkallas.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Propositionen har inte några kalkylerbara verkningar för statsekonomi eller kommunernas ekonomi. Rättvis tillgång till radiofrekvenser och möjlighet att använda dem tillräckligt störningsfritt inverkar positivt på utvecklingen för företag som är verksamma inom branschen. En effektiv och ändamålsenlig användning av radiofrekvenserna främjar t.ex. ett så fullödigt utnyttjande av mobiltelefonnätet som möjligt. Det uppskattas att propositionens indirekta verkningar för näringslivet är något större än ringa.

Direktivet om radio- och telekommunikation genomfördes delvis genom Teleförvaltningscentralens föreskrift om säkerställandet av radio- och teleterminalutrustnings över-

ensstämelse med uppställda krav och om märkningen av dem (THK 1 A/2000 M). Propositionen har därför inte några ekonomiska verkningar som direkt följer av genomförandet av direktivet.

Förfarandena för förhandsgranskning och typgodkännande har upphört i enlighet med direktivet. Tillverkaren ansvarar för att anläggningen stämmer överens med kraven. Huvudregeln är att tillverkaren får införa en anläggning på marknaden utan att ha anlitat någon utomstående instans för bedömningen av överensstämelsen. Det beräknas att detta kommer att sänka tillverkningskostnaderna i någon mån. Förfarandet påskyndar också utsläppandet på marknaden, vilket beräknas medföra indirekt ekonomisk nytta för radioanläggningsindustrin och radioanläggningshandeln. Det förenklade förfarandet leder eventuellt också till en lätt sänkning av priserna på radioanläggningar, vilket innebär att det förenklade förfarandet för säkerställande av överensstämelse med kraven eventuellt har smärre ekonomiska nyttoeffekter för hushållen och för näringslivet som använder radioanläggningar.

Genomförandet av direktivet om radio- och teleterminalutrustning ökar den ekonomiska belastningen för Kommunikationsverket bl.a. därför att utredningen av överensstämelse med kraven allt oftare förutsätter test och mätningar i ackrediterade mätlaboratorier. Kommunikationsverket täcker sina utgifter med de avgifter den uppbär för sina prestationer, och därför har de ökade kostnaderna för Kommunikationsverket inte några stats-ekonomiska verkningar.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Teleförvaltningscentralens verksamhet för typgodkännande av radio- och teleterminalutrustning upphörde nästan helt från och med dagen för det nationella genomförandet av direktivet om radio- och teleterminalutrustning den 8 april 2000. Genomförandet av direktivet innebär också att systemet med tillsynsavgifter för nationellt typgodkända radiosändare som är befriade från tillstånd upphör inom den närmaste framtiden. Uppgiften har skötts av Kommunikationsverket.

På grund av ovan nämnda ändringar har Kommunikationsverkets organisation och arbetsordning ändrats på motsvarande sätt. Kommunikationsverkets personalbehov minskade och minskar alltså med sammanlagt cirka fyra årsverken med anledning av att den nationella verksamheten för typgodkännande och systemet med tillsynsavgifter dras in. Genomförandet av direktivet har dock samtidigt inneburit att Kommunikationsverket behöver mera personal. Detta beror i första hand på behovet av att effektivisera marknadstillsynen och övervakningen av att frekvenserna är störningsfria men även av behovet av att utöka det internationella samarbetet med de myndigheter i olika länder som sköter marknadstillsynen och övervakar att frekvenserna är störningsfria.

För uppfyllandet av kraven i direktivet om radio- och teleterminalutrustning har kommunikationsministeriet utsett Kommunikationsverket till bedömningsorgan enligt propositionen. För skötseln av bedömningsorganets uppgifter behöver Kommunikationsverket åtminstone tills vidare en arbetsinsats som motsvarar ett årsverke.

Det behov av att minska på personalen som föranleds av genomförandet av direktivet om radio- och teleterminalutrustning är ungefär lika stort som det behov av att utöka personalen som detta medför. Det behov av att utöka den övriga personalen inom radioförvaltningen, t.ex. anställda som sköter frekvensplaneringen, som föranleds av andra skäl än direkt av denna proposition är dessutom nästan kontinuerligt. Anställda som frigörs från verksamheten med typgodkännande och från verksamheten med tillsynsavgifter kan således överföras till sådana nya uppgifter inom radioförvaltningen för vilka det i annat fall skulle bli nödvändigt att söka extra personal utanför Kommunikationsverket.

4.3. Verkningar för konsumenterna och andra som skaffar radioanläggningar

Saluföringen av radioanläggning hade inte några begränsningar före den gällande radiolagen. Därför kom anläggningar som medförde störningar ut på marknaden, vilket i samband med stiftandet av radiolagen sågs

som ett missförhållande som behövde åtgärdas. Som speciellt skadligt ur konsumenternas synvinkel sågs att det var tillåtet att saluföra sådana anläggningar som inte kunde beviljas tillstånd enligt gällande bestämmelser och föreskrifter.

Missförhållandet rättades till genom radiolagen, enligt vilken endast sådana radioanläggningar som uppfyller kraven får saluföras. Före det nationella genomförandet av direktivet om radio- och teleterminalutrustning ingick i kraven på typgodkännande av radiosändare också att radiosändarna bör fungera på sådana frekvensområden som i Finland anvisats för ändamålet. I detta hänseende innebär genomförandet av direktivet om radio- och teleterminalutrustning en tillbakagång för utvecklingen på marknaden för radioanläggningar. I direktivet förutsätts att radioutrustning skall få omsättas fritt inom gemenskapen och att radioutrustning skall kunna säljas och köpas i vilken medlemsstat som helst oavsett var den lämpligen bör användas med hänsyn till frekvenserna.

För konsumenterna och andra som skaffar radioanläggningar innebär situationen en återgång till tiden före radiolagen. På affärshyllorna kan det finnas sådana radiosändare som uppfyller kraven men som inte får användas i Finland på grund av den störningsrisk de medför. En konsument kan i misstag köpa en radiosändare för vilken Kommunikationsverket inte kan bevilja tillstånd. För att risken för sådana situationer skall minimeras föreslås bli bestämt att det redan av försäljningsförpackningen skall framgå i vilka medlemsländer och geografiska områden radiosändaren lämpligen kan användas. I de dokument som åtföljer sändaren skall finnas finsk- och svenskspråkiga uppgifter om hur anläggningen skall användas.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts på kommunikationsministeriet. Ministeriet har begärt utlåtande om propositionen av de ministerier och övriga myndigheter, organisationer samt företag vilkas verksamhet hör nära samman med propositionen.

6. Samband med andra propositioner

6.1. Revidering av lagstiftningen om förverkandepåföljder

Regeringens proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om förverkandepåföljder (RP 80/2000) avläts till riksdagen den 16 juni 2000. Propositionen hänför sig till den tredje fasen av totalreformen av strafflagen och i den föreslås att ett nytt 10 kap. skall tas in i strafflagen. Kapitlet innehåller sådana bestämmelser om förverkandepåföljder som är allmänna med avseende på tillämpningsområdet. Samtidigt föreslås att största delen av förverkandebestämmelserna i strafflagen liksom i lagstiftningen utanför den skall upphävas.

Det föreslås bl.a. att förverkandebestämmelsen i 20 § 3 mom. radiolagen skall upphävas. I enlighet med den princip som tillämpats i totalreformen av förverkandepåföljder skall de allmänna bestämmelserna i 10 kap. strafflagen även utan något särskilt omnämmande tillämpas på förverkandepåföljden. I denna proposition föreslås därför inte några bestämmelser om förverkandepåföljder.

6.2. Regeringens proposition med förslag till lagar om skydd för informations-samhällets tjänster

Regeringens proposition med förslag till lagar om skydd för informations-samhällets tjänster samt om ändring av 38 kap. strafflagen och av vissa kommunikationslagar (RP 146/2000) avläts till riksdagen den 6 oktober 2000. I propositionen föreslås att lagen om skydd för informations-samhällets tjänster skall tillämpas när informations-samhällets avgiftsbelagda tjänster i telenät skyddas mot obehörig användning av avkodningssystem. I propositionen föreslås ändringar i strafflagen och i tre kommunikationslagar, av vilka en är radiolagen.

I propositionen föreslås att lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och data-skydd inom televerksamhet (565/1999) ändras så att det enligt lagen är förbjudet att obehörigen inneha ett system för avkodning av det tekniska skyddet vid telekommunikation. Med anledning av ändringen och med anledning av lagen om skydd för informationssamhällets tjänster föreslås bl.a. bestämmelsen om avkodningssystem i 7 § 2 mom. i gällande radiolag bli upphävd. I denna proposition föreslås därför inte någon bestämmelse som motsvarar 7 § 2 mom. radiolagen och som förbjuder obehörigt innehav av avkodningssystem.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Motsvarighetstabell

I följande motsvarighetstabell anges hur direktivet om radio- och teleterminalutrustning föreslås bli en del av lagstiftningen i Finland i den nya lagen.

Direktiv

Artikel 1
Tillämpningsområde och syfte

Lagförslag

1 §
Lagens syfte
2 §
Tillämpningsområde
3 §
Begränsningar i fråga om tillämpningsområdet

<i>Direktiv</i>	<i>Lagförslag</i>
Artikel 2 Definitioner	4 § Definitioner
Artikel 3 Väsentliga krav	20 § Väsentliga krav
Artikel 5 Harmoniserade standarder Punkt 1	19 § 1 och 2 mom. Import, försäljning, saluföring, demonstra- tion och användning
Punkt 2	21 § 2 mom. Säkerställande av överensstämmelse
Punkt 3	21 § 2 mom. Säkerställande av överensstämmelse
Artikel 6 Utsläppande på marknaden Punkt 1	19 § Import, försäljning, saluföring, demonstra- tion och användning
Punkt 3	22 § Märkning och uppgifter som skall lämnas
Punkt 4	23 § Anmälan om planer på att släppa ut radio- anläggningar på marknaden 5 § Ansvariga i stället för radioanläggningens tillverkare
Artikel 7 Ibrukttagande och anslutningsrätt Punkt 2	7 § Radiotillstånd Undantag från skyldigheten att skaffa radio- tillstånd
Artikel 8 Fri rörlighet för anläggningar Punkt 2	19 § 3 mom. Import, försäljning, saluföring, demonstra- tion och användning

*Direktiv**Lagförslag*

Artikel 9
Skyddsåtgärder
Punkt 1

34 § 1 och 2 mom.
Kommunikationsverkets befogenheter
32 § 1 mom.
Undersökning av radioanläggningar
36 §
Tvångsmedel

Punkt 5 a

34 § 2 och 3 mom.
Kommunikationsverkets befogenheter

Artikel 10
Förfaranden vid bedömning av överens-
stämmelse
Punkterna 3 - 5

21 § 1 mom.
Försäkran om överensstämmelse
21 § 3 mom.
Förvaring av dokument och språk som skall
användas

Punkt 6

21 § 4 mom.
Förvaring av dokument och språk som skall
användas

Artikel 11
Anmälda organ och tillsynsmyndigheter
Punkt 1

39 §
Bedömningsorgan

Artikel 12
CE-märkning
Punkt 1

5 §
Ansvariga i stället för radioanläggningens
tillverkare

Artikel 18
Övergångsbestämmelser
Punkt 2

42 § 2 mom.
Övergångsbestämmelser

1.2. Radiolag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* I paragrafen föreslås bli bestämt om lagens syfte. I enlighet med punkt 1 i paragrafen är syftet med lagen att främja effektiv, ändamålsenlig och tillräckligt störningsfri användning av radiofrekven-

ser. Radiofrekvenserna är en begränsad naturresurs. För att säkerställa att de räcker till också för framtida behov utgås därför från att de används ändamålsenligt och så effektivt som möjligt utan att radiokommunikationen förorsakas oskäligen störningar. Effektiviteten i frekvensanvändningen kan fortlöpande förbättras tack vare den tekniska utvecklingen av radioanläggningar och -system, som t.ex.

digitaliseringen. Det skall vara Kommunikationsverkets uppgift att i sin frekvensförvaltning utnyttja dessa möjligheter. En ändamålsenlig användning av frekvenserna betyder att frekvenser inte slösas på tekniskt eller ekonomiskt oändamålsenlig användning. Den allmänna förutsättningen för radiokommunikationens användbarhet är i sin tur att kommunikationen skyddas mot menliga störningar genom frekvensplanering och därtill hörande tillståndssystem och genom övervakning av att bestämmelserna om användning av radioanläggningar följs.

Enligt punkt 2 i paragrafen skall avsikten med lagen vara att säkerställa en rättvis tillgång till radiofrekvenserna nu och i fortsättningen. Med en rättvis tillgång till radiofrekvenser avses att radiofrekvenser finns att tillgå för att tillfredställa olika behov i samhället så, att de så väl som möjligt motsvarar efterfrågan. Sådana behov förekommer hos det militära försvaret, forskningsverksamheten, sjöfarten, luftfarten, rundradioverksamheten, den allmänna televerksamheten, näringslivet, hobbyverksamheten och andra motsvarande intressen. Enligt punkt 3 i paragrafen syftar lagen också till att skapa betingelser för en så fri rörlighet som möjligt för radioanläggningar. Genom lagen skapas ramar för en fungerande marknad för radioanläggningar i en situation där radioanläggningar rör sig fritt över gemenskapens gränser i enlighet med direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Också utlänningar skall i allmänhet ha likadana rättigheter till innehav och användning av radioanläggningar som finländska medborgare har.

Det föreslås att punkt 4 i paragrafen skall innehålla en särskild bestämmelse enligt vilken, då frekvensplaner om användningen av frekvenser som skall anvisas koncessionsberoende televerksamhet utarbetas och avgörs, strävan i möjligaste mån skall vara att främja effektiviteten på kommunikationsmarknaden. Att främja konkurrensen på kommunikationsmarknaden kan i vissa fall betyda att bästa möjliga resultat inte nås i den effektiva och ändamålsenliga användningen av radiofrekvenser. En sund och fungerande konkurrens inom den koncessionsberoende televerksamheten är dock väsentlig med tanke på

kommunikationsmarknadens utveckling och därför föreslås att effektiviteten på kommunikationsmarknaden skall tas i betraktande. Med effektiviteten på kommunikationsmarknaden avses den effektivitet på telemarknaden som nämns i 1 § telemarknadslagen (396/1997). Bestämmelsen skall begränsas att gälla endast televerksamhet som är beroende av koncession, eftersom den vid allmän tillämpning kunde leda till ineffektiv användning av den knappa tillgången på radiofrekvenser.

2 §. *Tillämpningsområde.* Tillämpningsområdet motsvarar till stor del tillämpningsområdet för den gällande radiolagen. Radiofrekvens definieras i 4 § 1 punkten och radioanläggning i 4 § 3 punkten.

Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar huvudsakligen gällande 2 § 1 mom. radiolagen. Den föreslagna utsträckningen av räckvidden till föremål som skickats ut i rymden är nödvändig för att Finland i enlighet med Internationella teleunionens stadga också skall kunna se till att finska radiosändare som sänds ut i rymden använder radiofrekvenser så att de inte förorsakar skadliga störningar för den övriga radiokommunikationen i världen. Radioreglementet som kompletterar Internationella teleunionens stadga innehåller rikligt med detaljerade bestämmelser om kontrollen av radioanläggningar på föremål som skickats ut i rymden.

I 3 mom. 1 satsen föreslås bli bestämt att lagen skall tillämpas också på innehav och användning av radioanläggningar som är i utländska fortskaffningsmedel som rör sig på finskt område eller som är i utlänningars besittning. Bestämmelsen skall ersätta gällande 1 § 1 mom. och 5 § radioförordningen. Bestämmelsen om yttrandefrihet i 12 § grundlagen gäller var och en, också utlänningar. Därför föreslås att den nuvarande bestämmelsen i förordningen upphöjs till lagens nivå.

Enligt 3 mom. 2 satsen skall lagen tillämpas på främmande stats försvarsmakt och övriga myndigheter samt på innehav och användning av radiosändare i utländska fartyg eller luftfarkoster som rör sig på finskt område så som statsrådet bestämmer genom förordning. Bestämmelsen motsvarar 1 § 3 mom. och 2 § 1 mom. i gällande radioförord-

ning, utifrån vilka kommunikationsministeriet har utfärdat beslutet om tillämpning av radiolagen och radioförordningen på innehav och användning av radiosändare på utländska fartyg eller luftfartyg som rör sig på finskt område (43/1999). Det är fråga om en mycket detaljerad författning, varför dess upphöjande till lagens nivå inte anses motiverat. Avsikten är också att genom förordning av statsrådet bestämma om ett förbud mot rundradiosändare ombord på utländska fartyg som skall motsvara 2 § 2 mom. i gällande radioförordning. Avsikten med bestämmelsen är att hindra s.k. piratradioverksamhet till havs.

Med stöd av det föreslagna 3 mom. är tanken också att statsrådet skall utfärda en förordning om tillämpningen av lagstiftningen inom radioområdet på främmande stats försvarsmakt och övriga myndigheter. Så skall t.ex. stadgas om radioanläggningar som innehas av främmande stats polismyndigheter och som används i Finland vid kontroller och klappjakt över gränsen utifrån Schengenavtalet. Också här är det fråga om detaljerade specialbestämmelser.

3 §. *Begränsningar av tillämpningsområdet.* Försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet skall på grund av det militära försvarets särskilda karaktär inte omfattas av tillämpningsområdet när de sköter radiokommunikation som har samband med det militära försvaret. Tillämpningsområdet skall inte heller omfatta försvarsmaktens och gränsbevakningsväsendets radioanläggningar som används uteslutande för radiokommunikation som hänför sig till det militära försvaret.

Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen gällande 1 § 3 mom. radiolagen, som dock preciserats så att tillämpningsområdet inte omfattar radioanläggningar som används uteslutande för radiokommunikation som hänför sig till det militära försvaret. När radioanläggningen används även för annan radiokommunikation försätts försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet i samma ställning som övriga användare av radioanläggningar. När försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet använder radiofrekvenser som inte är avsedda uteslutande för det militära försvaret bör det säkerställas att annan radiokommunikation på samma frekvenser kan fungera till-

räckligt störningsfritt. Detta är möjligt bara om man till denna del tillämpar samma regler på försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet som på andra som använder radiofrekvenserna.

Enligt Internationella teleunionens stadga är det tillåtet att avvika från bestämmelserna i det kompletterande radioreglementet bara när det är fråga om militär användning av radiofrekvenserna (military radio station). Även i sådana fall bör de viktigaste bestämmelserna i radioreglementet iaktas i mån av möjlighet.

4 §. *Definitioner.* Bestämmelserna i den gällande radiolagen ändras så att de svarar mot de nya behoven och vissa begrepp i direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Definitionerna motsvarar huvudsakligen gällande bestämmelser i radiolagen, som i sin tur stämmer överens med internationella fördrag inom radiobranschen samt med vedertagna praxis.

Definitionen av radiofrekvenser i 1 punkten baserar sig på den gällande definitionen av radiovågor i 3 § 5 punkten radiolagen.

Innehållet i definitionerna av radiokommunikation och radiokommunikation i säkerhetssyfte i 2 och 4 punkten motsvarar gällande definitioner i radiolagen.

Definitionen av radioanläggningar i 3 punkten motsvarar huvudsakligen den gällande definitionen av radioanläggning i radiolagen. En liten ändring av definitionen är nödvändig för att den skall motsvara definitionen i artikel 2 c i direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Enligt den föreslagna definitionen avses med radioanläggning en anläggning eller en väsentlig del av den som är avsedd för sändning (radiosändare) eller mottagning (radiomottagare) av radiofrekventa elektromagnetiska radiovågor för radiokommunikation. Med en väsentlig del avses t.ex. en förstärkare som skall kopplas in mellan radiosändaren och antennen.

Definitionen av amatörradiokommunikation i 5 punkten stämmer överens med definitionen i radioreglementet som kompletterar Internationella teleunionens stadga.

I 6 punkten föreslås en definition av skadliga störningar. Definitionen stämmer överens med direktivet om radio- och teleterminalutrustning och med radioreglementet som

kompletterar Internationella teleunionens stadga.

Den föreslagna definitionen av harmoniserade standarder i 7 punkten motsvarar definitionen i artikel 2 h och artikel 5.1 i direktivet om radio- och teleterminalutrustning.

I 8 punkten definieras bedömningsorgan, dvs. anmält organ (notified body) enligt artikel 11 i direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Definitionen stämmer överens med direktivet. Det anses att benämningen bedömningsorgan bättre beskriver organets verksamhet än benämningen anmält organ.

5 §. *Ansvariga i stället för radioanläggningens tillverkare.* I paragrafen föreslås bli bestämt om vem som skall ansvara för vissa av tillverkarens förpliktelser när tillverkaren inte är etablerad inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det primära ansvaret skall bäras av tillverkarens auktoriserade representant som är etablerad inom samarbetsområdet. Om tillverkaren inte har någon sådan representant, bärs ansvaret av den som släpper ut anläggningen på samarbetsområdets marknad. Genom bestämmelsen genomförs artikel 6.3 och 6.4, artikel 12.1, bilaga II.3 och bilaga IV i direktivet om radio- och teleterminalutrustning.

2 kap. **Frekvensförvaltning**

6 §. *Användning av radiofrekvenser.* Paragrafen avses till sitt innehåll vara en bestämmelse om bemyndigande med föreskrifter om hur användningen av radiofrekvenser skall bestämmas för olika användningsändamål. Den kompetens att meddela föreskrifter som tilldelas Kommunikationsverket i paragrafen gäller till sin natur detaljerade tekniska frågor, som hör till Kommunikationsverkets speciella sakkännedom. Kommunikationsverkets självständiga prövningsrätt vid bestämning av frekvensanvändningen skall vara mycket begränsad, eftersom överenskommelser om användningen av frekvensområdena för olika användningsändamål sker genom fortgående internationell harmonisering av frekvensanvändningen i såväl Europa som hela världen. Bestämmelsen är i linje med vedertagen praxis.

Att bestämma att Kommunikationsverket har rätt att utfärda föreskrifter är motiverat

också på den grund att frekvensplanerna i fråga om frekvensanvändningen ofta är föremål för återkommande, brådskande behov av ändringar då störningar uppträder.

Det föreslås att i paragrafens 1 mom. skall sägas att Kommunikationsverket bestämmer om användningen av radiofrekvenser. Enligt bestämmelsen skall föreskrifterna om frekvenserna förutom information om ett frekvensområdes användningsändamål också innehålla uppgifter om de viktigaste radioegenskaperna, som en radioanläggning som använder frekvensområdet i fråga skall uppfylla. En radioanläggnings radioegenskaper betyder kanalseparation, sändningens bandbredd, sändningseffekt, duplexavstånd och andra motsvarande egenskaper. Kommunikationsverket avses få rätt att i enskilda fall avvika från det användningsändamål av frekvensområdet som bestäms i en föreskrift, om avvikelsen är nödvändig på grund av ett motiverat behov av användning av radiofrekvenserna. Avvikelsen får dock inte äventyra tillräckligheten av frekvenser för ett bestämt användningsändamål. Behov av avvikelse kan t.ex. föreligga under tiden för olika tillställningar och statsbesök, på grund av rikets försvar eller i tillverkarnas utvecklings- och testverksamhet.

Ett säkerställande av opartisk tillgång till och tillräcklighet av radiofrekvenser förutsätter grundlig och omsorgsfull frekvensplanering, varvid användarna placeras på olika frekvenser och frekvensområden på grundval av ändamålet med användningen av frekvenserna, förbindelseavståndet, modulationsslag och andra motsvarande omständigheter. Frekvensplanering med tillräckliga förutsättningar för flexibel, effektiv och rättvis verksamhet behövs också för att radiofrekvenserna skall utnyttjas effektivt och ändamålsenligt och för att en tillräckligt störningsfri verksamhet skall säkerställas.

Frekvenserna följer inte statsgränserna. Kommunikationsverkets frekvensplanering baseras i stor utsträckning på internationella åtaganden och beslut. Förutom av Radioreglementet som kompletterar Internationella teleunionens stadga binds frekvensplaneringen av förpliktelserna i Europeiska gemenskapernas lagstiftning och Europeiska radiokommitténs beslut samt av bilaterala och

multilaterala avtal med andra länder.

Avsikten är att höra Delegationen för radioförvaltning vid beredningen av alla betydande frekvensbeslut. Behoven hos användarna av radioanläggningar skall även annars beaktas vid frekvensplaneringen i möjligaste mån. Kommunikationsverket skall vid behov höra enskilda användare i den mån som respektive situation medger.

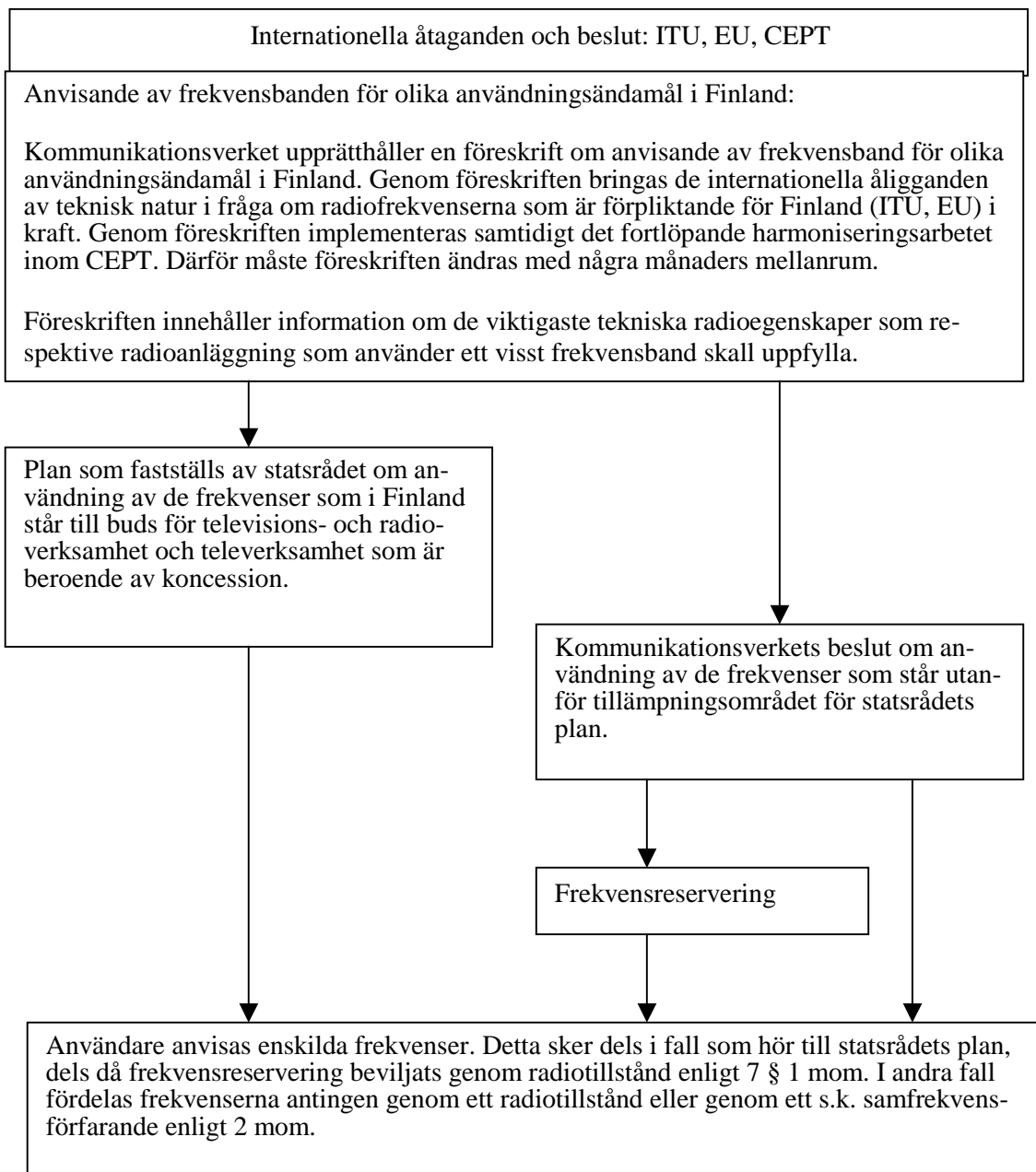
Enligt 2 mom. i paragrafen skall statsrådet fastställa planen för användning av de frekvensområden som fastställts för televisionsoch radioverksamhet och den televerksamhet som är beroende av koncession. Befogenheten att fastställa planen skall bestämmas i enlighet med reglementet för statsrådet. Kommunikationsverket skall bereda användningsplanen. Motsvarande bestämmelse finns nu i 8 § lagen om televisionsoch radioverksamhet (744/1998). Avsikten är att upphäva bestämmelsen då denna lag ges, eftersom det är ändamålsenligt att koncentrera bestämmelserna om planering av frekvensanvändning och beslut om frekvensanvändning till samma lag.

I planeringen av de frekvenser som står till

buds för televisionsoch radioverksamhet och den televerksamhet som är beroende av koncession ingår vid sidan av tekniska omständigheter också sådana frågor, vilkas avgörande kräver politiskt övervägande. Då är det möjligt att effektivt förena behoven hos aktörerna på detta område. Digitaliseringen av datainnehåll möjliggör i fortsättningen konvergens av telekommunikation, informationsteknik och media, vilket skall beaktas vid frekvensplaneringen.

I enskilda fall kan Kommunikationsverket beviljas rätt att av tekniska skäl avvika från en fastställd användningsplan, om detta är nödvändigt för att hindra eller begränsa störningar. Att bestämma om rätt till avvikelse är motiverat, eftersom utredning av störningar kräver snabba åtgärder. Kommunikationsverket föreslås också få bestämma om frekvenstilldelning för annat användningsändamål än televisionsoch radioverksamhet eller televerksamhet som är beroende av koncession.

Nedan finns ett schema över hur användningen av radiofrekvenser skall fastställas enligt den föreslagna 6 §:

7 §. *Radiotillstånd.* Det föreslås bli bestämt att tillstånd alltjämt skall krävas för innehav och användning av radiosändare, om det är motiverat av skäl som hänför sig till att frekvenserna skall kunna användas på ett effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt sätt. Om detta stadgas i 1 mom. av paragrafen.

Genom individuell förhandsplanering av radiofrekvenserna strävas efter förhindrande av störningar mellan radionät och efter effektiv frekvensanvändning. Med hjälp av systemet med radiotillstånd säkerställs att resultaten av frekvensplaneringen är bindande för användarna. Det är nödvändigt att användarna får använda endast de frekvenser som reserverats för dem i en plan för att så stor effektivitet och störningsfrihet som möjligt skall uppnås.

Alternativen inom systemet med tillstånd, t.ex. anmälningsförfarandet, till vilket har kopplats Kommunikationsverkets rätt att förbjuda användningen av en störande sändare, vore långsamma och ineffektiva sett ur den stördes synvinkel. I ett sådant system är förhandsplanering inte heller möjlig. Vid förfarandet med radiotillstånd kan även vissa andra funktioner skötas som förutsätter individuell förvaltning såsom att fastställa anropssignaler för radiostationer.

Även om tillståndsplikten gäller endast en minoritet av alla radiosändare är dess bevarande som huvudregel fortsättningsvis ändamålsenligt också därför att det är omöjligt att definiera de nya framtida apparatgrupper för vilka individuell förvaltning är nödvändig. För närvarande är ca 150 000 tillstånd som beviljats för användning och innehav av tillståndspliktiga radiosändare i kraft.

Att tillståndsplikten skall vara huvudregel understöds också av att Finland genom ett internationellt avtal förbundit sig att ha en heltäckande tillståndsplikt för radiosändare. Radioreglementet som kompletterar Internationella teleunionens stadga innehåller en bestämmelse enligt vilken varje radiosändare skall ha ett tillstånd som beviljats av myndigheterna. Föreskriften om samfrekvenser som nämnts ovan kan anses vara ett gemensamt tillstånd för de radiosändare som berörs av den.

För att övervakningen skall lyckas har det i praktiken visat sig vara viktigt att det bestäms att också innehavet av en radiosändare skall vara tillståndspliktigt. Att få bevis för användning eller byggande av en radiosändare var mycket svårt innan den nuvarande radiolagen trädde i kraft. Detta orsakade svåra problem för övervakningen av att användningen var underkastad tillstånd och ledde till att i den nuvarande radiolagen också togs in en bestämmelse som gjorde innehavet av en radiosändare tillståndspliktigt. Förnyelsen har ansetts vara lyckad och det har föreslagits att bestämmelsen skall bevaras.

I praktiken har majoriteten av alla radiosändare numera befriats från tillståndsplikten med stöd av 4 § radiolagen och 6 § radioförordningen. Det föreslås att motsvarande bestämmelser tas in i 2 och 3 mom. i paragrafen. De grupper av radiosändare som befriats från kravet på tillstånd är i huvudsak sådana att en stor del är radiosändare med låg effekt som använder frekvensband som gemensamt fastställts för dem och att ingen betydande risk för störningar på andra radioanläggningar eller radionät föreligger.

Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande 4 § 2 och 4 mom. radiolagen samt 6 § 1 mom. 2 punkten radioförordningen. I praktiken har det visat sig att bestämmelserna är av stor betydelse. I Finland finns för närvarande uppskattningsvis 5 miljoner radiosändare, som verkar på samfrekvenser som Kommunikationsverket fastställt för dem.

Det föreslås att Kommunikationsverkets befogenheter att meddela föreskrifter som begränsar användningen av radiosändare som är befriade från tillstånd preciseras i enlighet med vad som förutsätts i grundlagen. För att radiofrekvenserna skall användas effektivt och för att frekvenserna skall räcka till samt fungera tillräckligt störningsfritt förutsätts att Kommunikationsverket har befogenheter att enligt samma principer som i fråga om radiosändare med tillstånd kontrollera hur radiosändare utan tillstånd använder frekvenserna. Kommunikationsverket får därmed på samma grunder som tillståndsplikt föreskrivs för innehav och användning av radiosändare meddela föreskrifter som begränsar användningen.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse som motsvarar gällande 4 § 2 mom. radiolagen och 6 § 1 mom. 1 punkten radioförordningen. Bestämmelsen befriar bl.a. den som innehar en radiosändare i försäljningssyfte eller något annat överlåtelsesyfte från skyldigheten att skaffa ett radiotillstånd.

I 4 mom. i paragrafen föreslås en bestämmelse som motsvarar 3 § 2 mom. i gällande radioförordning. Med stöd av bestämmelsen har Kommunikationsverket meddelat en föreskrift om godkännande av vissa tillstånd och märken för radiosändare. Det är fråga om tillstånd, märken och andra rättigheter till användning av radiosändare som utländska myndigheter har utfärdat. Kommunikationsverkets föreskrift har genomfört förpliktelser föranledda av internationella fördrag och av Europeiska radiokommitténs beslut, och utfärdandet är knappast alls förenat med någon prövningsrätt. Föreskriften måste ändras tämligen ofta med anledning av den tekniska utvecklingen och nya kategorier av anläggningar. Teleförvaltningscentralens gällande föreskrift om godkännande av vissa tillstånd och märken för radiosändare meddelades första gången 1990 och därefter har den ändrats 13 gånger.

Om utlänningars möjlighet att inneha andra än i 2 – 4 mom. nämnda radiosändare utan radiotillstånd bestäms i 5 mom. Det föreslås att bestämmelsen i huvudsak skall motsvara 4 § i gällande radioförordning. Avsikten med bestämmelsen är att hindra myndigheterna att i onödan befatta sig med en radiosändare som innehas av en utlänning då det kan anses vara uppenbart att det inte är utlänningens avsikt att använda radiosändaren i Finland utan att avsikten är att den skall användas i något annat land. På grundval av bestämmelsen föreslås utlännings rätt att inneha en radiosändare vara mer omfattande än en finländsk medborgares. Bestämmelsen skall inte tillämpas på en utlänning med fast bostad i Finland. Med beaktande av bestämmelserna i grundlagen föreslås att statsrådet i stället för Kommunikationsverket skall föreskriva om avvikelser i bestämmelsen om befrielse av tillstånd för innehav, om det är nödvändigt för statens säkerhet, den allmänna ordningen, störningsfri kommunikation eller någon annan orsak av motsvarande intresse.

8 §. *Tillståndsvillkor.* I 1 mom. föreslås en bestämmelse som motsvarar gällande 5 § 1 mom. radiolagen och enligt vilket tillståndet skall kunna förenas med vissa villkor. Det föreslås att bestämmelsen preciseras så att de villkor som hänför sig till tillståndet skall vara nödvändiga för att frekvenserna skall kunna användas effektivt och ändamålsenligt samt för att kommunikationsmarknaden skall vara effektiv och störningar skall kunna förebyggas och avhjälpas. Bestämmelsen skall vara heltäckande för de omständigheter utifrån vilka Kommunikationsverket kan meddela tillståndsvillkor.

Kommunikationsverket får meddela tillståndsvillkor för vissa radiosändare eller typer av sändare också som allmänna tillståndsvillkor. I radiotillståndet hänvisas till de allmänna tillståndsvillkoren och på så sätt blir de förpliktande för tillståndshavaren vid sidan av övriga tillståndsvillkor.

Enligt 1 mom. kan tillståndet också vara förenat med ett villkor enligt vilket radiotillståndet skall förvaras i radiosändarens omedelbara närhet. Villkoret kan föreskrivas för tillståndet i sådana fall där det är nödvändigt för tillsynen. I 7 § i gällande radioförordning finns en bestämmelse om att tillståndet skall förvaras i omedelbar närhet av radiosändaren. Det är inte alltid ändamålsenligt att förvara tillståndet i radiosändarens omedelbara närhet. Av praktiska skäl förvaras t.ex. radiotillståndet för en basstation i mobiltelenät nästan alltid någon annanstans än i sändarens omedelbara närhet.

I tillståndsvillkoren för en sändarstation med stora risker för störningar, t.ex. rundradiosändare, skall enligt 2 mom. få bestämmas att sändaren inte får tas i bruk förrän Kommunikationsverket på basis av granskning har godkänt ibruktagandet. Teleförvaltningscentralen har meddelat allmänna tillståndsvillkor för UKV-rundradiosändare (YU 2.0, 1998), där det i likhet med den föreslagna bestämmelsen anges att en rundradiosändare inte får tas i bruk förrän Teleförvaltningscentralen på basis av granskning har godkänt ibruktagandet. Det föreslås att skyldigheten att låta utföra granskning föreskrivs i lagen och att Kommunikationsverket bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om granskningsförfarandet och förutsättningarna för

godkännande av ibruktagandet, vilka gäller emissionens deviation, sändarnas intermodulation, icke önskade utstrålningar och annat som hänförs till regleringen av sändarna.

Rundradiosändare är inte den enda gruppen av sändare med stor risk för störningar. Exempelvis vissa satellitjordstationer kan också medföra skadliga störningar om de installerats eller inställts fel. Enligt 4 mom. kan Kommunikationsverket därför också förena tillståndet för andra sändarstationer än rundradiosändare med granskningskyldighet innan de tas i bruk. På grund av den snabba utvecklingen inom radiotekniken föreslås att bestämmelsen stiftas i öppen form för att allmänt gälla radiosändare med stor risk för att åsamka störningar, eftersom det är omöjligt att heltäckande räkna upp vilka radiosändare det i framtiden är ändamålsenligt att den skall gälla.

I enlighet med 3 mom. skall Kommunikationsverket kunna ändra gällande tillståndsvillkor i ett tillstånd på grund av ändringar i planerna för användning av radiofrekvenserna och avskaffande av föreskrifter om frekvenser, förpliktelser i internationella avtal och inträffade radiostörningar. Bestämmelsen motsvarar 5 § 2 mom. i gällande radiolag. Enligt förslaget krävs inte för ändring av tillståndsvillkoren menlig störning utan det räcker med att störning har uppträtt. Menlig störning har i 4 § definierats som en störning som åsamkats radiokommunikation i säkerhetssyfte eller som en störning som väsentligt försvagat, hindrat eller upprepat avbrutit annan radiokommunikation. Tröskeln för vad som skall anses vara menlig störning har i definitionen satts högt. I praktiken kan användare uppleva att också störningar som är lindrigare än detta väsentligt stör kommunikationen. Därför kan en ändring av tillståndsvillkoren vara nödvändig också på grund av en störning som är mindre än menlig.

Det föreslås att de förutsättningar som berättigar till en ändring av tillståndsvillkor skall stiftas som en sluten förteckning med noggranna gränser så att tillståndsvillkor inte skall få ändras utom på grund av de orsaker som uttryckligen nämns i bestämmelsen. Detta är motiverat, eftersom en ändring av tillståndsvillkor under ett tillstånds giltighets-

tid väsentligt begränsar tillståndshavarens rättigheter.

9 §. *Reservering av radiofrekvenser.* I paragrafen föreslås bli bestämt att före ansökan om radiotillstånd kan reservering sökas för de radiofrekvenser som behövs för användningen av en radiosändare, om detta är motiverat för planeringen eller genomförandet av radiosystemet eller om anskaffningen av en radiosändare förutsätter förhandsuppgifter om till buds stående radiofrekvenser. I den gällande radiolagen anges inte någon möjlighet att reservera frekvenser. I praktiken har det dock visat sig att ett motiverat behov föreligger i vissa fall. Anskaffning av en radiosändare eller ett helt radiosystem samt planering och genomförande av radiosystem förutsätter i vissa fall att anskaffningsbeslutet föregås av säkra förhandsuppgifter om vilka frekvenser anläggningen anvisas i Kommunikationsverkets radiotillstånd.

Sökanden får beviljas frekvensreservering bara om det är motiverat av en grundad anledning som avses i paragrafen.

10 §. *Beviljande av radiotillstånd och frekvensreservering.* 1 mom. i paragrafen motsvarar 4 § 1 mom., 15 § 1 mom. 1 punkten i gällande radiolag och 7 § 1 mom. radioförordningen, enligt vilket Teleförvaltningscentralen bestämmer om den utredning som skall bifogas ansökan om tillstånd. Det föreslås att samma regler skall följas också då reservering av radiofrekvenser beviljas. Teleförvaltningscentralen har inte meddelat någon föreskrift om de uppgifter om utredningar som skall ingå i ansökan om tillstånd utan dessa omständigheter delges sökandena genom ansökningsblanketten eller genom rådgivning och handledning eller genom anhållan om komplettering av ansökan. De uppgifter som behövs för behandling av ansökan om tillstånd varierar enligt typ av tillstånd och behandlingen av ansökan om tillstånd för nya tillämpningar och radiosystem kan förutsätta att information av nytt slag skall ges Kommunikationsverket. Därför kan ingen uttömmande föreskrift meddelas om de omständigheter som skall utredas i en ansökan om tillstånd. Oberoende av typ av tillstånd skall varje ansökan dock innehålla sökandens namn, personbeteckning eller FO-nummer samt adressuppgifter. De andra upp-

gifter som krävs ansluter till en radioanläggnings individuella tekniska egenskaper, användningsändamål och användningsplats.

I 2 mom. föreslås motsvarande bestämmelse som i gällande 5 § radiolagen. Enligt bestämmelserna skall radiotillståndet gälla för en viss tid, högst tio år åt gången. Enligt 2 mom. skall tillstånd som beviljas för rundradiosändare och för radiosändare i mobiltelefonät avvikande från nuläget få gälla längre än tio år, dock högst tjugo år. I fråga om dessa radiotillstånd är en längre tidsfrist motiverad på grundval av karaktären hos och kontinuiteten i den verksamhet som utövas med radiosändarna. Bestämmelsen innebär dessutom att radiotillstånd kan beviljas för den tid koncessionen gäller.

I 3 mom. föreslås en relativt kort giltighetstid för frekvensreservationer, högst ett år. För att radiofrekvenserna skall kunna användas effektivt är det inte ändamålsenligt att radiofrekvensreserveringarna hålls i kraft särskilt länge. För tydlighetens skull föreslås i slutet av momentet bli bestämt att frekvensreserveringen hävs om radiotillstånd beviljas för sändaren.

I 4 – 7 mom. föreslås bestämmelser om förutsättningarna för att radiotillstånd och frekvensreservering skall beviljas. Beviljandet av radiotillstånd och frekvensreservering skall inte vara förenat med prövning av ändamålsenligheten, utan radiotillstånd eller frekvensreservering som motiverats enligt 9 § skall beviljas, om ansökan uppfyller kraven enligt 4 mom. och om det i 5 – 7 mom. inte följer något annat.

Enligt 4 mom. 1 punkten skall radiotillstånd eller frekvensreservering som motiverats enligt 9 § beviljas, om tillståndet eller frekvensreserveringen söks för ett frekvensområde som i frekvensplanen eller i en frekvensföreskrift av Kommunikationsverket har anvisats för sådan användning som avses i ansökan.

I enlighet med 2 punkten skall sökanden inom frekvensområdet kunna anvisas eller för sökanden skall kunna reserveras tekniskt ändamålsenliga radiofrekvenser. Ansökan kan avslås om ett godkännande leder till att effektiviteten i fråga om frekvensanvändningen försämras, frekvenserna används oändamålsenligt eller så att det stör annan

radiokommunikation. Det antas att en sökande som inte i sin tidigare verksamhet har brutit mot bestämmelserna om radiokommunikation eller mot tillståndsvillkoren uppfyller villkoret enligt 4 mom. 3 punkten.

Ansökan om tillstånd eller frekvensreservering kan avslås enligt 5 mom., om sökanden har försummat att betala förfallna tillstånds- eller frekvensavgifter för ett tidigare radiotillstånd av samma typ eller en tidigare frekvensreservering, och det obetalda beloppet inte är obetydligt. Med tanke på effektiv indrivning av fordringar är det inte meningsfullt att en sådan sökande beviljas avgiftsbelagda prestationer vars tidigare betalningsbeteende ger grundad anledning att misstänka att sökanden inte kommer att sköta nya avgifter som sig bör. Den del av en avgift som är obetald skall jämföras med den årliga avgift som skall uppbäras. På tolkningen skall också inverka den absoluta storleken på det obetalda beloppet sålunda att obetalda avgifter som kan anses vara små till sitt belopp inte ger rätt att avslå ansökan medan å andra sidan stora obetalda avgifter berättigar till att avslå ansökan.

I 6 mom. föreslås bli bestämt att om sökanden har för avsikt att med radiosändaren utöva koncessionsberoende verksamhet enligt telemarknadslagen (396/1997) eller lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998), kan radiotillstånd eller radiofrekvensreservering inte beviljas, om sökanden inte har behövlig koncession. Bestämmelsen är nödvändig för att förhindra att någon genom ansökan om radiotillstånd eller frekvensreservering reserverar frekvenser avsedda för koncessionsberoende verksamhet men att frekvenserna på grund av avsaknaden av koncession inte kan användas så som avses i radiotillståndet eller frekvensreservering.

Bestämmelsen syftar inte till att förhindra att radiotillstånd eller frekvensreservering beviljas sådana sökande som erbjuder t.ex. utövare av televisions- eller radioprogramverksamhet sändningsförbindelser och sändningskapacitet. En sökande vars verksamhetsområde omfattar t.ex. uthyrning av sändningsteknik och sändningsförbindelser men inte utövande av sändningsverksamhet behöver inte koncession för sin verksamhet. En

sådan sökande kan således beviljas radiotillstånd och även frekvensreservering trots att sökanden saknar koncession.

Bestämmelsen i 7 mom. gäller utövande av prövningsrätt i situationer där ansökningarna konkurrerar och där alla sökande inte kan beviljas radiotillstånd eller frekvensreservering. Även prövning med stöd av denna bestämmelse är laglighetsprövning och besluten skall få överklagas.

11 §. *Byte av innehavare av radiotillstånd.* I paragrafen föreslås bestämmelser om överföring av radiotillstånd. Enligt den gällande radioförordningen får tillståndet inte överföras på någon annan, om inte något annat bestäms i tillståndsvillkoren.

I praktiken blir det ofta nödvändigt att överföra radiotillstånd från ett bolag till ett annat inom koncerner som avses i lagen om aktiebolag (734/1978). Behoven kan dock inte alltid förutses i villkoren för radiotillståndet. I 1 mom. föreslås därför bli bestämt att ett radiotillstånd skall få överföras från ett bolag till ett annat inom en koncern. Bestämmelsen om annan överföring av ett radiotillstånd bibehålls oförändrad, dvs. överföringar tillåts endast om så bestäms i tillståndsvillkoren.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om möjligheten att låna, hyra eller annars för en kort tid överlåta en radiosändare till någon annan. Överlåtelse av radiotillståndet till låntagaren eller en annan tillfällig användare betraktas inte som sådan överföring av radiotillståndet till någon annan som avses i 1 mom. Det föreslås bli bestämt att den som tillfälligt ställer sin sändare till någon annans förfogande skall skaffa det radiotillstånd som behövs och se till att den som lånat eller hyrt sändaren eller någon annan tillfällig användare iakttar tillståndsvillkoren när sändaren används.

I 3 mom. föreslås bli bestämt om överföring av radiotillståndet vid fusion och konkurs samt försäljning eller annan överlåtelse av affärsverksamheten. Vid fusion och överlåtelse av affärsverksamheten övergår radiotillståndet till det övertagande bolaget. I undantagsfall kan också en fysisk person köpa eller erhålla affärsverksamhet. Radiotillståndet överförs likaså till konkursboet, om konkursboet fortsätter tillståndsinnehavarens näringsverksamhet och konkursförvaltning-

ens meddelande om att verksamheten fortsätter när Kommunikationsverket innan tillståndet dras in på grund av hävande.

Eftersom radiotillståndet upphör att gälla, om av konkursförvaltningen inte erhålls ett meddelande, kan man undvika sådana situationer som förekommit i praktiken och som innebär att konkursförvaltningen inte säger upp radiotillståndet fastän användningen av radiosändaren inte fortsätter. Även i dessa fall har man varit tvungen att uppbära avgifter för radiotillståndet i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och trafikministeriets beslut, vilket kan ha kommit som en överraskning för konkursförvaltningarna.

12 §. *Återkallande av radiotillstånd och radiofrekvensreservering.* Kommunikationsverket skall ha rätt att på de grunder som nämns i 1 mom. återkalla de radiotillstånd eller frekvensreserveringar som den beviljat. Den grund för återkallande som föreslås i 1 punkten motsvarar delvis gällande 19 § 1 mom. radiolagen. Det föreslås bli bestämt att tillstånd eller frekvensreserveringar skall få återkallas, om tillståndshavaren i väsentlig grad bryter mot tillståndsvillkoren eller betalningsskyldigheten. Att det vore en väsentlig grund för att återkalla tillståndet om betalningsskyldigheten försummas skall tolkas så att endast upprepad försummelse att betala eller försummelse att betala en avgift som till sin absoluta storlek är betydande skall ge rätt att återkalla ett tillstånd. Försummelse att betala en avgift som till sin absoluta eller relativa storlek är ringa skall aldrig ge rätt att återkalla ett tillstånd. Att återkalla ett tillstånd skall också i dessa fall vara den sista utvägen, om förfallna avgifter inte kan uppbäras hos den betalningsskyldige genom allmänt använda indrivningsmetoder.

Återkallande av tillstånd anses motiverat även i sådana fall som avses i 2 punkten och där tillståndshavaren använder en radiosändare för att störa radiokommunikation i säkerhetssyfte.

För att frekvenserna skall användas effektivt och ändamålsenligt förutsätts att Kommunikationsverket i enlighet med 3 punkten kan återkalla radiotillståndet, om tillståndshavaren inte använder de frekvenser som anvisats i tillståndet eller inte börjar använda

dem inom den rimliga tidsfrist som Kommunikationsverket uppställt. Det skall vara möjligt att återkalla tillståndet t.ex. då saken gäller radiotillstånd för televerksamhet som är beroende av koncession eller radiotillstånd för lokala trådlösa radiosystem (WLL). Dessa är sådana former av radiokommunikation vid vilka efterfrågan på frekvenser i allmänhet överstiger den mängd frekvenser som kan anvisas för verksamheten.

Även den grund som föreslås i 4 punkten behövs för att frekvenserna skall användas effektivt och ändamålsenligt. En i punkten avsedd situation föreligger t.ex. när en radiosändare på grund av sin föråldrade teknik använder frekvenserna på ett oändamålsenligt slösaktigt sätt.

Enligt 5 och 6 punkten skall ett radiotillstånd återkallas, om tillståndshavaren inte längre har den koncession som behövs för verksamheten.

Bestämmelsen i 7 punkten motsvarar gällande 19 § 1 mom. radiolagen. Det föreslås att bestämmelserna om förutsättningarna för återkallande av ett radiotillstånd noggrant skall avgränsas i paragrafen och så att de alla räknas upp i bestämmelsen.

13 §. *Beslut om störningsskydd.* Paragrafen motsvarar gällande 10 § radioförordningen. Bestämmelsen har preciserats genom att avlägsna uttrycket "eller om det finns andra särskilt vägande skäl" som förutsättning för återkallande av ett beslut.

14 §. *Särskild elutrustning.* Bestämmelsen motsvarar gällande 11 § radiolagen. Den utrustning som avses i paragrafen har planerats för att ge upphov till radiofrekventa fält i ett avgränsat utrymme. I praktiken medför fälten ett visst läckage i omgivningen och därför har särskilda frekvensområden reserverats för dem. Kommunikationsverket skall utfärda en föreskrift om de radiofrekvenser som skall användas och om de villkor, på vilka utrustningarna får användas.

15 §. *Påvisande av behörighet.* I 1 mom. föreslås bestämmelser om den behörighet som skall krävas av dem som använder radiosändare. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande radiolagen. I 8 § i gällande radioförordning sägs däremot att Kommunikationsverket av särskilda skäl kan föreskriva att den som använder en viss ra-

diosändare eller en viss typ av radiosändare skall ha en behörighet som definieras särskilt. Med stöd av bestämmelsen i förordningen har Teleförvaltningscentralen meddelat en föreskrift om den behörighet som krävs.

Kravet på behörighet baserar sig på kraven i radioreglementet som kompletterar Internationella teleunionens stadga. I enlighet med radioreglementet förutsätts att de som använder radiosändare har en behörighet som definieras särskilt, om sändaren används för i radioreglementet definierad maritim radiokommunikation eller amatörradiokommunikation.

I 1 mom. föreslås bli bestämt att den som använder en radiosändare för maritim radiokommunikation eller amatörradiokommunikation skall ha ett av Kommunikationsverket beviljat behörighetsintyg eller ett behörighetsintyg som beviljats av den behöriga myndigheten i ett annat land och som Kommunikationsverket har godkänt som giltigt i Finland. Det föreslås att certifikaten för radiooperatörer ombord på fartyg som lyder under SOLAS-konventionen (Safety of Life at Sea) om säkerhet för människoliv till sjöss skall godkännas i enlighet med rådets direktiv 94/58/EG om minimikrav på utbildning av sjöfolk och rådets direktiv 98/95/EG om ändring av nämnda direktiv. Europeiska radiokommitténs beslut och rekommendationer skall följas, då certifikat godkänns för radioamatörer och dem som använder andra radioanläggningar än sådana som finns ombord på handelsfartyg.

Undantagsbestämmelsen i 2 mom. motsvarar vedertagen praxis. Enligt bestämmelsen är det ändamålsenligt att tillåta att radiosändare används bl.a. i inlärningssyfte innan behörighetsintyg skaffas. En person som på tillbörligt sätt påvisat sin behörighet skall då övervaka användningen och vara så nära användaren att han eller hon ser och hör hur radioutrustningen används och vid behov kan avbryta sändningen.

Enligt 3 mom. skall Kommunikationsverket uppställa examenskraven och uppfyllande av dem skall ådagaläggas genom en examen, som avläggs inför examensförrättare som utsetts av Kommunikationsverket. Examensförrättarna är sakkunniga inom maritim ra-

diokommunikation eller radioamatörer i olika delar av Finland. Examensförrättarna står i arbetsavtalsförhållande till Kommunikationsverket och sålunda tillämpas på dem de straffrättsliga bestämmelserna i 40 kap. strafflagen såsom för tjänstebrott av arbetstagarare i offentliga samfund. Såsom hittills skall examenskraven i huvudsak grunda sig på radioreglementet och andra internationella konventioner och sameuropeiska beslut och rekommendationer som har fattats av Europeiska radiokommittén. Inom examensverksamheten är det fråga om myndighets behandling av förvaltningsärenden enligt lagen om förvaltningsförfarande och bestämmelserna i lagen tillämpas.

Enligt 4 mom. skall Kommunikationsverket bevilja behörighetsintyg till sökande som avlagt examen, om det inte finns grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot bestämmelserna om radiokommunikation. Det antas att en sökande som inte i sin tidigare verksamhet har brutit mot bestämmelserna om radiokommunikation uppfyller villkoret.

Enligt 5 mom. skall den som underkänts i examen kunna yrka på rättelse av bedömningen av examensprestationen hos Kommunikationsverket. Bestämmelsen syftar till att trygga examinandernas rättsskydd. Kommunikationsverket kan då vid behov övervaka att den bedömning som utförs av de examensmottagare den befulldäktigat är enhetlig och opartisk samt har rätt proportionalitet. I det beslut som har fattats utgående från kravet på rättelse får ändring sökas så som sägs i 38 §.

I 6 mom. föreslås bli bestämt att bestämmelser om behörighet som krävs för radiokommunikation för luftfart finns i luftfartslagen och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Det anses nödvändigt att ta in hänvisningsbestämmelsen, därför att även i fråga om radiokommunikation för luftfart baserar sig kravet på behörighet på radioreglementet. Bestämmelser om behörighet som krävs inom radiokommunikation för luftfart finns i Luftfartsverkets bestämmelser om luftfart.

16 §. *Upprätthållande av kompetens.* I 1 mom. föreslås bli bestämt om den förpliktelse att påvisa upprätthållande av behörigheten som föranleds av internationella avtalsför-

pliktelser och av direktiv 98/35/EG. Den som använder GMDSS-utrustning (Global Maritime Distress and Safety System) på ett fartyg som omfattas av den internationella konventionen om säkerhet för människoliv till sjöss, SOLAS-konventionen (Safety of Life at Sea) skall påvisa upprätthållande av behörigheten med fem års intervaller.

Upprätthållande av behörigheten skall kunna påvisas på tre alternativa sätt som skall bestämmas i 1 mom. För det första kan sökanden förete ett intyg över att han eller hon har upprätthållit behörigheten genom praktiskt arbete, dvs. att han eller hon under de senaste fem åren har varit i sjötjänst i sammanlagt minst ett år och under den tiden regelbundet använt GMDSS-utrustning.

Ett annat sätt är att avlägga en kompetensexamen inför en av Kommunikationsverket befulldäktigad examensförrättare i enlighet med 15 §. Även i detta fall fastställer Kommunikationsverket examenskraven, som baserar sig på internationella fördrag och rekommendationer.

För det tredje kan upprätthållande av behörigheten påvisas genom ett intyg som ett sjöfartsinstitut utfärdat över att sökanden har genomgått en kompletteringskurs som godkänts av Kommunikationsverket. Kommunikationsverket vägleder och instruerar kursarrangörerna om vad som skall ingå i undervisningsprogrammet för en kompletteringskurs.

I 2 mom. föreslås bli bestämt att Kommunikationsverket skall utfärda ett kompetensintyg för den som i enlighet med 1 mom. påvisar upprätthållande av behörigheten. I enlighet med den föreslagna bestämmelsen i 15 § 1 mom. föreslås i 2 mom. bli bestämt att som bevis på upprätthållande av behörigheten kan Kommunikationsverket också godkänna ett intyg som utfärdats av den behöriga myndigheten i ett annat land och av vilket upprätthållande av behörigheten framgår.

17 §. *Uppvisande av behörighets- och kompetensbevis samt bevisens giltighetstid.* I 1 mom. föreslås bli bestämt om skyldighet att uppvisa behörighets- och kompetensintyg. I bestämmelsen förpliktas den som använder en radiosändare för maritim radiokommunikation eller amatörradiokommunikation att ha med sig eller inom räckhåll ett intyg av

vilket framgår den behörighet och det upprätthållande av behörigheten som förutsätts i lag.

Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande 7 § 3 mom. radioförordningen. Enligt bestämmelsen skall behörighetsintyget förvaras i radiosändarens omedelbara närhet. Det är ändamålsenligt att ändra bestämmelsen i förordningen därför att det inte är helt logiskt att föreskriva att intyget skall förvaras i sändarens omedelbara närhet, därför att behörighets- och kompetensintyget inte är bundna till en viss radiosändare. Ett intyg är bundet till den person som genom att använda radiosändaren utövar radiokommunikation.

I 2 mom. föreslås bli bestämt om behörighets- och kompetensintygens giltighetstid. I enlighet med vedertagen praxis skall behörighetsintygen gälla tills vidare. Den föreslagna giltighetstiden, fem år, för kompetensintyg baserar sig på den ovannämnda STCW-konventionen och på direktiv 98/35/EG. Om intyget söks på basis av praktiskt arbete räknas den femåriga giltighetstiden från det datum då intyget utfärdades. I annat fall räknas den femåriga giltighetstiden för kompetensintyg från examensdagen eller slutförandet av en kurs som ersätter examen.

18 §. *Återkallande av behörighets- och kompetensbevis.* Det föreslås att det i paragrafen skall bestämmas om de förutsättningar under vilka Kommunikationsverket kan återkalla ett behörighets- eller kompetensintyg. Förutsättningarna för återkallande skall avgränsas noggrant och så att de alla räknas upp i bestämmelsen. Det skall vara möjligt att återkalla ett behörighetsintyg om innehavaren av intyget gör sig skyldig till allvarliga brott mot radiokommunikationen eller om han eller hon upprepat åsamkar radiokommunikationen störningar eller upprepat bryter mot bestämmelserna om radiokommunikation.

3 kap. **Utsläppande på marknaden av radioanläggningar**

19 §. *Import, försäljning, saluföring, demonstration och användning.* Bestämmelserna i 1 och 2 mom. motsvarar huvudsakligen 8 § 1 och 2 mom. i gällande radiolag samt

3 § 2 mom. radioförordningen. I enlighet med vad som förutsätts i direktivet om radio- och teleterminalutrustning förbjuds dock även import, saluföring och försäljning av radiosändare och radiomottagare med felaktiga eller bristfälliga märkningar. Dessutom skall även annan överlåtelse av dylika radiosändare vara förbjuden. På så sätt är det vid behov möjligt att ingripa också i vederlagsfria överlåtelser, såsom vid företagspresenter, och det går att undvika de problem som kan uppstå vid bevisningen av överlåtelse mot vederlag.

I syfte att genomföra direktivet om radio- och teleterminalutrustning föreslås att förbudet mot saluföring av radioanläggningar också skall gälla radioanläggningar där användaren inte har fått sådana uppgifter som avses i 22 § eller där uppgifterna är felaktiga eller bristfälliga.

Genom 3 mom. genomförs artikel 8.2 i direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Bestämmelsen syftar till att bereda tillverkarna möjlighet att på t.ex. mässor, utställningar och demonstrationer presentera radioanläggningsmodeller som är avsedda att släppas ut på marknaden trots att överensstämmelsen med kraven ännu inte har fastställts eller försäkrats.

I 4 mom. ingår en bestämmelse som motsvarar förbudet i 8 § 1 mom. i gällande radiolag om förbud att använda en sådan radiosändare vars överensstämmelse med krav inte säkerställts på något föreskrivet sätt.

20 §. *Väsentliga krav.* I 1 mom. föreslås bestämmelser om väsentliga krav i enlighet med direktiv 1999/5/EG och som gäller alla andra radioanläggningar än radioanläggningar som avses i 24 §. Enligt 1 mom. skall radioanläggningen uppfylla kraven i fråga om skydd av personers hälsa och säkerhet. Hit hör bl.a. el- och strålsäkerhetskrav. Om elsäkerhetskraven bestäms i handels- och industriministeriets beslut om elektrisk utrustnings säkerhet (1694/1993).

Det väsentliga kravet i 2 punkten gäller elektromagnetisk kompatibilitet. Kommunikationsverket har meddelat en föreskrift om elektromagnetisk kompatibilitet, vilken gäller alla radioanläggningar.

Ett väsentligt krav är enligt 3 punkten att radioanläggningen använder radiofrekven-

serna och omloppsbaneresurserna effektivt så, att skadliga störningar kan undvikas.

I 2 mom. bemyndigas Kommunikationsverket att meddela föreskrifter om särskilt väsentliga krav enligt direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Enligt direktivet kan kommissionen besluta att någon av de egenskaper som räknas upp i artikel 3.3 i direktivet är ett särskilt väsentligt krav för en viss utrustning eller utrustningsklass. Enligt artikel 6.2 skall kommissionen i sitt beslut ange från vilket datum det särskilda kravet skall tillämpas. Kommissionen bestämmer dessutom hur länge radioutrustning som släppts ut på marknaden före tillämpningsdatumet fortsatt får släppas ut på marknaden.

Före utgången av september 2000 fattade kommissionen två beslut om särskilt väsentliga krav: kommissionens beslut om tillämpningen av artikel 3.3 e i direktiv 1999/5/EG på radioutrustning som omfattas av den regionala ordningen för radiotelefontjänster på inre vattenvägar, 2000/637/EG, och kommissionens beslut om tillämpningen av artikel 3.3 e i direktiv 1999/5/EG på marin radioradioutrustning vilken är avsedd att installeras på de havsgående fartyg som inte omfattas av SOLAS för deltagande i det globala nödsignals- och säkerhetssystemet till sjöss (GMDSS) och vilken inte omfattas av rådets direktiv 96/98/EG om marin utrustning, 2000/638/EG. I bägge besluten är det fråga om det särskilt väsentliga kravet i artikel 3.3 e i direktivet och enligt vilket utrustningen skall stödja vissa funktioner som säkerställer tillgång till larmtjänster.

Det föreslås att författningsbefogenheten skall ges till Kommunikationsverket, eftersom det är fråga om en författning som innehåller en stor mängd tekniska detaljer och som sannolikt blir föremål för brådskande och ofta upprepade behov av ändringar. Innehållet i föreskriften bestäms utgående från kommissionens beslut och meddelandet av föreskriften är knappast alls förenat med prövningsrätt.

21 §. *Säkerställande av överensstämmelse.* I paragrafen föreslås bestämmelser om det krav som direktivet om radio- och teleterminalutrustning uppställer i fråga om att säkerställa och försäkra att en radioanläggning stämmer överens med de väsentliga kraven.

Det föreslås i 1 mom. bli bestämt att tillverkaren skall fastställa att radioanläggningen uppfyller de väsentliga kraven enligt 20 §. Efter detta skall tillverkaren upprätta ett dokument där det försäkras att radioanläggningen uppfyller de väsentliga kraven. Om tillverkaren inte är etablerad inom gemenskapen, ansvarar dennes auktoriserade representant inom Europeiska gemenskapens område för fastställandet och försäkran.

I 2 mom. föreslås bli bestämt att Kommunikationsverket skall meddela föreskrifter om förfarandet för fastställande av överensstämmelse och om de dokument som skall upprättas i samband med det samt om betydelsen av tillämpningen av harmoniserade standarder. Det föreslås att författningsbefogenheten ges till Kommunikationsverket, eftersom det är fråga om en författning som gäller detaljerade omständigheter av teknisk natur och som kan bli föremål för brådskande och ofta upprepade behov av ändringar med anledning av EG-rättsakterna. Genom föreskriften genomförs vissa bestämmelser i direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Utfärdandet är därmed inte förenat med någon betydande prövningsrätt.

Genom 3 mom. genomförs de krav på förvaring av dokument som anges i bilagorna II och IV till direktivet om radio- och teleterminalutrustning.

Genom 4 mom. genomförs kravet i artikel 10.6 i direktivet om radio- och teleterminalutrustning, vilket gäller språket i dokument som upprättas i samband med bedömning av överensstämmelse. Dokumenten skall kunna avfattas på de officiella språken i Finland eller på ett språk som godkänts av det bedömningsorgan som eventuellt anlitas för förfarandet. Dessutom föreslås bli bestämt att i dokumenten också skall kunna användas ett språk som godkänts av Kommunikationsverket. Bestämmelsen anses motiverad med tanke på sådana situationer där ett bedömningsorgan inte deltar i förfarandet för fastställande av överensstämmelse men där det dock är lämpligast för tillverkaren att något annat språk än ett av de officiella språken i Finland används.

22 §. *Märkning och information.* Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar huvudsakligen gällande 8 § 3 mom. radiolagen. Genom

Kommunikationsverkets föreskrift om märkning av radioanläggningar genomförs delvis bestämmelserna om märkning av radioutrustning i direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Här är det fråga om en norm av teknisk natur, där utfärdandet inte är förknippat med någon betydande prövningsrätt.

Genom 2 mom. genomförs artikel 6.3 i direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Bestämmelsen syftar till att i enlighet med konsumenternas och övriga användares intressen säkerställa att i Finland säljs och saluförs bara sådana radioanläggningar där det av försäljningsförpackningen framgår för vilket ändamål anläggningarna har tillverkats och om de kan användas i Finland. På försäljningsförpackningen skall finnas ett givaktmärkning, om innehav och användning av anläggningen förutsätter t.ex. radiotillstånd. Kommunikationsverket skall meddela föreskrifter om märkningen med stöd av 1 mom. De uppgifter som skall lämnas till konsumenten skall vara tydligt synliga på försäljningsförpackningen och i handboken.

Bestämmelsen är nödvändig eftersom det i direktivet om radio- och teleterminalutrustning förutsätts att utsläppandet på marknaden och användningen av radioutrustning som uppfyller de väsentliga kraven inte begränsas av andra skäl än de som nämns i direktivet. En radiosändare kan uppfylla de väsentliga kraven även om den fungerar på ett frekvensområde som i Finland anvisats för annat ändamål. Den fria rörlighet för radioutrustning som förutsätts i direktivet innebär bl.a. att radiosändare som uppfyller de väsentliga kraven kan saluföras på den finska marknaden även om de inte kan användas i Finland. Försäljning och saluföring av utrustning som inte lämpar sig för användning i Finland skall tillåtas, om inte Kommunikationsverket enligt det föreslagna 34 § 1 mom. särskilt förbjuder det. Förfarandet innebär att det ansvar som tidigare vilat på importörerna och försäljarna överförs till köparna, dvs. konsumenterna och andra användare. Det är därför nödvändigt att föreskriva att användarna har rätt att av tillverkaren få sådana uppgifter om användningen av anläggningen på basis av vilka de kan avgöra om anläggningen lämpar sig för den användning och den omgivning de skaffar den för.

23 §. *Anmälan om planer på att släppa ut radioanläggningar på marknaden.* Om en radiosändare fungerar på frekvenser som i frekvensfördelningstabellen har anvisats för andra ändamål, skall tillverkaren enligt paragrafen underrätta Kommunikationsverket om planerna på att släppa ut radioanläggningen på den finska marknaden.

Bestämmelsen baserar sig på artikel 6.4 i direktivet om radio- och teleterminalutrustning.

Enligt 2 mom. i förslaget skall Kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om anmälningsförfarandet och uppgifterna i anmälan. Inom Europeiska gemenskapen eftersträvas enhetliga anmälningsförfaranden, och Kommunikationsverkets föreskrift bör basera sig på dem.

24 §. *Särskilda radioanläggningar.* I 1 mom. föreslås att de radioanläggningar som inte omfattas av direktivet om radio- och teleterminalutrustning inte skall omfattas av 20 – 22 §. Byggnadsserier som radioamatörer själva bygger ihop och i handeln förekommande utrustningar som radioamatörer ändrar för eget bruk skall inte anses vara utrustningar som står till buds i handeln så som bestämmelsen avser. Rådets direktiv om marin utrustning 96/98/EG som ändrats genom kommissionens direktiv 98/85/EG har bringats i kraft i Finland genom förordningen om marin utrustning (925/1998). Med radiomottagare för mottagning av rundradiosändningar avses sådana mottagare som är avsedda enbart för mottagning av rundradiosändningar. En rundradiosändning har definierats i det radioreglemente som kompletterar Internationella teleunionens stadga som en sändning som är avsedd för allmän mottagning. Med radioanläggningar för luftfart avses produkter, utrustningar och delar som nämns i artikel 2 i rådets förordning (EEG) nr 3922/91 av den 16 december 1991 om harmonisering av tekniska krav och administrativa förfaranden inom civil luftfart och utrustningar och system för kontroll av flygtrafiken som nämns i 1 artikeln i rådets direktiv nr 93/65/EEG om av den 19 juli 1993 om definition och användning av kompatibla tekniska specifikationer vid upphandling av utrustning och system för ledning av lufttrafiken. Utanför tillämpningsområdet skall också stå

radioanläggningar som används för att upp-
daga brott.

Enligt 2 mom. i paragrafen skall Kommuni-
kationsverket vid behov kunna meddela fö-
reskrifter om de tekniska kraven på radioan-
läggningar som inte omfattas av tillämp-
ningsområdet för direktivet om radio- och te-
leterminalutrustning samt om förfarandet för
fastställande av anläggningarnas överens-
stämmelse och om märkningarna på dem. In-
nehållet i förslaget motsvarar gällande 8 § 1
och 2 mom. radiolagen och 9 § radioförord-
ningen. Enligt gällande 15 § 3 mom. förord-
ningen om marin utrustning (925/1998) har
Kommunikationsverket dessutom befogenhe-
ter att meddela föreskrifter och anvisningar
om radioanläggningars egenskaper och tek-
niska konstruktion.

De föreskrifter om radioanläggningarnas
tekniska egenskaper som avses ovan kan
Kommunikationsverket meddela på samma
grunder som den meddelat föreskrifter med
stöd av den gällande radiolagen och radio-
förordningen ytterligare beaktande de före-
slagna ändamålen med lagen som skall finnas
i 1 § i lagen. Den viktigaste orsaken till att
det behövs föreskrifter om radioanläggning-
ens tekniska egenskaper är att hindra att ra-
dioanläggningen förorsakar menliga stör-
ningar eller oskäligt belastar radiofrekven-
serna. Det är ändamålsenligt att författnings-
befogenheten ges till Kommunikationsverket,
eftersom det är fråga om detaljerade tekniska
normer.

4 kap. **Styrning och övervakning**

25 §. *Styrning och utveckling.* Det föreslås
att kommunikationsministeriet skall ansvara
för den allmänna styrningen och utveckling-
en av verksamhet som avses i den nya lagen.
Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen gäl-
lande 13 § radiolagen.

26 §. *Kommunikationsverkets uppgifter.* I
paragrafen föreslås bestämmelser om Kom-
munikationsverkets uppgifter och befogenhe-
ter enligt radiolagen. Enligt 1 punkten skall
Kommunikationsverket övervaka att lagen
och de bestämmelser som utfärdats med stöd
av den iakttas. Till denna del motsvarar be-
stämmelsen gällande 15 § 1 mom. 3 punkten

radiolagen. Övervakningen av att kraven i
fråga om skydd av hälsa och säkerhet iakttas
ankommer dock på Kommunikationsverket
bara till den del övervakningen inte skall
skötas av någon annan myndighet. Begräns-
ningen anses nödvändig därför att Kommuni-
kationsverket inte har den sakkännedom
som behövs t.ex. för att övervaka elsäker-
hetskrav. Till denna del innehas sakkunskap-
erna av elsäkerhetsmyndigheterna, dvs. sä-
kerhetsteknikcentralen. Strålsäkerhetscentra-
len är däremot den myndighet som övervakar
kraven i fråga om hälsa och säkerhet i an-
slutning till strålskydd.

Enligt 2 punkten skall Kommunikations-
verket godkänna de radioanläggningar som
avses i 24 § 1 mom. 1, 4 och 5 punkten. Här
är det fråga om radioanläggningar som faller
utanför tillämpningsområdet för direktivet
om radio- och teleterminalutrustning, dvs.
anläggningar som kan släppas ut på markna-
den på annat sätt än utgående från ett förfä-
rande som baserar sig på tillverkarens försäk-
ran.

I 3 punkten föreslås för tydlighetens skull
en bestämmelse om Kommunikationsverkets
uppgift att utreda radiokommunikationsstör-
ningar, störningar mellan radioanläggningar
samt orsakerna till störningar som en radio-
anläggning medför för telenät, teleterminal-
utrustningar eller elanläggningar. Denna
uppgift kan anses ankomma på Kommunika-
tionsverket redan med stöd av 6 kap. För tyd-
lighetens skull anses det dock motiverat att ta
in en uttrycklig bestämmelse om detta.

I 4 punkten föreslås bli bestämt att Kom-
munikationsverket skall bevilja identifie-
ringsmärken för radiostationer samt vid be-
hov meddela föreskrifter om hur de skall an-
vändas. Bestämmelsen motsvarar vedertagen
praxis och baserar sig på radioreglementet
som kompletterar Internationella teleunio-
nens stadga. I radioreglementet förutsätts att
radiokommunikation skall kunna identifieras
och meddelas detaljerade föreskrifter för vis-
sa identifieringsmärken, såsom anropssigna-
ler för amatörradiostationer. Teleförvalt-
ningscentralen har meddelat en föreskrift om
användning av identifiering för amatörradio-
stationer. Till denna del är det motiverat att
Kommunikationsverket får behålla sin för-
fattningsbefogenhet, eftersom det är fråga om

mindre detaljer där meddelandet av föreskrifter inte är förenat med någon betydande prövningsrätt.

Teleförvaltningscentralen har med stöd av gällande 9 § radiolagen och 9 § radioförordningen meddelat amatörradioföreskrifter. Om man beaktar Finlands grundlag, som trädde i kraft den 1 mars 2000, är bestämmelserna om bemyndigande inte tillräckligt exakta och noggrant avgränsade i fråga om meddelande av föreskrifter om amatörradiokommunikation. I 5 punkten föreslås bli bestämt en klart avgränsad bestämmelse om bemyndigande för Kommunikationsverket att meddela föreskrifter om amatörradiostationers konstruktion och användning samt föreskrifter som annars skall tillämpas inom amatörradiokommunikation och som gäller frekvensområden, sändareffekter och oönskade emissioner, riktande av sändningar och envägssändningar. Det är fråga om mycket detaljerade bestämmelser t.ex. om anropsförfarandet inom amatörradiokommunikationen, vilket är baserat på internationella avtal.

Kommunikationsverkets föreskrift baserar sig på radioreglementet samt även på etablerade regler och verksamhetssätt inom den nationella och internationella sammanslutningen av radioamatörer. Föreskriften om amatörradiokommunikation är av ringa betydelse. Teleförvaltningscentralen har lång erfarenhet av radioamatörer och deras behov. Det är därför motiverat att Kommunikationsverket får behålla sin författningsbefogenhet.

27 §. *Vissa andra myndigheters uppgifter.* För tydlighetens skull föreslås i paragrafen bli bestämt om polisens och gränsbevakningsväsendets skyldighet att tillsammans med Kommunikationsverket övervaka radiotillstånd och behörighetsintyg. Sjöfartsverket skall i sin tur vid sidan av Kommunikationsverket övervaka att de som bedriver maritim radiokommunikation har behövliga behörighets- och kompetensintyg. Den föreslagna bestämmelsen om tullmyndighetens övervakning motsvarar gällande 22 § 1 mom. radiolagen.

28 §. *Uppgifter som skall lämnas till Kommunikationsverket.* Enligt 1 mom. skall Kommunikationsverket ha rätt att av radioanläggningens tillverkare, av den som ansvarar för utsläppandet på marknaden, av importö-

ren, av försäljaren och av bedömningsorganet få de uppgifter som behövs för tillsynen. Uppgifterna skall lämnas utan hinder av sekretessbestämmelserna.

Innehållet i 2 mom. är detsamma som i 39 § 4 mom. telemarknadslagen, enligt vilket den som saluför utrustningar skall lämna Teleförvaltningscentralens kontrollör uppgifter om utrustningen och överlåtelseerna av den, t.ex. uppgifter om vem som överlät utrustningen till försäljaren för försäljning.

3 mom. motsvarar 15 § 4 mom. i gällande radiolag.

29 §. *Erhållande av uppgifter av tullmyndigheterna.* Med stöd av bestämmelsen föreslås Kommunikationsverket ha rätt att av tullmyndigheterna erhålla för övervakningen behövliga uppgifter om den som importerar en radioanläggning samt uppgifter om antalet anläggningar som importerats och tidpunkten för importen. Tullmyndigheterna skall lämna uppgifterna även om de är sekretessbelagda.

30 §. *Identifiering och lokalisering av orsaken till störningar.* I paragrafen föreslås bestämmelser om utredning och avhjälpande av störningar i radiokommunikationen. En bestämmelse som huvudsakligen motsvarar den föreslagna 1 mom. 1 punkten finns i gällande 7 § 3 mom. radiolagen. I motsvarighet till den föreslås bli bestämt att utan hinder av vad som bestäms om kommunikationens konfidentiella natur någon annanstans i lag, skall Kommunikationsverket få meddelas de uppgifter som behövs för att identifiera en radiosändning.

Bestämmelser om telekommunikationens konfidentiella natur finns i 4 § lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet (565/1999). Avsikten är att bestämmelsen skall ändras så, att kommunikationens konfidentiella natur förutom telekommunikation mellan teleterminalutrustningar också skall gälla kommunikation mellan radioanläggningar. Enligt bestämmelsen skall den som tagit emot eller annars fått kännedom om ett konfidentiellt meddelande inte orättmätigt få lämna uppgifter om innehållet i meddelandet eller utnyttja uppgifterna om innehållet eller om dess existens.

I 1 mom. 2 punkten föreslås bli bestämt att utan hinder av kommunikationens konfiden-

tiella natur skall Kommunikationsverket ha rätt att kontrollera radiokommunikationen och det tekniska utförandet av den för att garantera att radiofrekvenserna är tillräckligt störningsfria och att de används effektivt. Trots att motsvarande bestämmelse saknas i den gällande radiolagen konstateras dock i beredningen av lagen att "utan hinder av radiosekretessen skall Teleförvaltningscentralen ha rätt att granska användningen av radiokommunikation, dess tekniska genomförande och störningar". Med tanke på tydligheten och principen om förvaltningens lagenlighet är det nödvändigt att klart stifta om rättigheten i lag. Det är nödvändigt att stifta om denna rättighet för Kommunikationsverket för att den skall kunna övervaka att radiolagstiftningen iakttas, kunna avlägsna eller begränsa störningar i radiokommunikationen samt kunna planera användningen av radiofrekvenser.

I 2 mom. föreslås att Kommunikationsverket skall ha rätt att använda de uppgifter om innehållet i radiomeddelanden som den erhållit på de sätt nämns i 1 mom. 1 och 2 punkten för att identifiera och lokalisera orsaken till störningar. Kommunikationsverket skall ha rätt att använda uppgifterna om innehållet i ett radiomeddelande endast då det är nödvändigt för att identifiera och lokalisera orsaken till störning på radiokommunikation i säkerhetssyfte eller någon annan menlig störning. Att använda innehållet i ett meddelande skall vara tillåtet t.ex. när radiokommunikation i säkerhetssyfte blivit föremål för en störning som det ligger i allas intresse att avlägsnas snabbt.

Inte heller nu skall innehållet i meddelandet få användas i vidare utsträckning än för att hitta den radiosändare som orsakar den farliga störningen och för att stoppa dess användning. Användningen av innehållet skall genast upphöra när störningen identifierats och lokaliserats. Tystnadsplikten i anslutning till ett konfidentiellt meddelande binder den som använder meddelandet utom vad gäller identifierings- och lokaliseringssuppgifterna.

Nödvändigheten av att använda innehållet i ett meddelande skall vägas omvänt sett från proportionalitetsprincipen. Utgångspunkten skall vara en sträng omvänd tolkning av principen så att skyddet för ett konfidentiellt

meddelande endast viker om bevarande av skyddet orsakar oproportionellt mycket arbete för den myndighet som utreder radiostörningar eller verklig fara för människoliv eller egendom. Vid en sådan tolkning kan användningen av kommunikationens innehåll anses vara nödvändigt endast då identifiering och lokalisering av en störning på radiokommunikation i säkerhetssyfte eller av en annan menlig störning på något annat sätt är ytterst svårt och ödesdigert långsamt.

et är möjligt att om innehållet i ett radiomeddelande inte används, så kan orsaken till störningen lokaliseras endast genom en systematisk genomgång av samtliga radiosändare som fungerar på samma frekvensområde inom flera kilometers radie från den plats där störningen uppenbarat sig. Om man inte heller så kan klarlägga orsaken till störningen fortsätter man med att kontrollera radiosändare på angränsande frekvensområden. För att störningen skall kunna lokaliseras förutsätts i värsta fall att varje sändare måste släckas i tur och ordning för att man skall kunna se om störningen försvinner. Att identifieringen eller lokaliseringen blir långsammare eller att kostnaderna för detta ökar räcker i allmänhet inte som grund för användning av innehållet. Först oundviklig brådska för att hindra en störning eller orimliga kostnader som annars kan uppstå vid utredning av en störning ger rätt att använda innehållet vid identifiering och lokalisering.

Störningar på radiofrekvenserna begränsar medborgarnas möjligheter att förverkliga yttrandefriheten. Därför är det också viktigt med tanke på yttrandefriheten att Kommunikationsverket effektivt kan avlägsna störningar på radiofrekvenserna.

31 §. *Kontroll.* I paragrafen föreslås bestämmelser om uppgifter för vilka Kommunikationsverket särskilt förordnar någon av personalen till kontrollör. För närvarande har 50 personer anställda hos Teleförvaltningscentralen ett sådant förordnande. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen gällande 16 § radiolagen.

En kontrollör skall ha rätt att för kontrollen eller övervakningen få tillträde till den plats där det finns en i 1 mom. 1 punkten avsedd radiosändare för vilken krävs ett tillstånd eller för vars användning krävs ett behörighets-

eller kompetensintyg. Bestämmelsen motsvarar i det närmaste gällande 16 § 2 mom. 1 punkten radiolagen. I tillståndsvillkoren för radiosändare finns inte några bestämmelser om regelbundet återkommande kontroller av sändarna. Det anses därför motiverat att föreskriva att kontrollören skall kunna få tillträde till en plats där det finns en radiosändare för vilken krävs tillstånd. Detta gäller utan något ytterligare villkor om att det i tillståndsvillkoren anges att sändaren skall genomgå regelbundet återkommande kontroller.

Kommunikationsverket skall också övervaka att de som utövar maritim radiokommunikation och amatörradiokommunikation har behörighet i enlighet med propositionen. I 1 punkten föreslås därför bli bestämt att kontrollören skall ha rätt att få tillträde även till en plats där det finns en radiosändare för vars användning krävs ett behörighets- eller kompetensintyg som avses i propositionen. I själva verket utökar bestämmelsen inte kontrollörernas rättigheter, eftersom radiosändare i fråga om vilka det krävs att användarna har särskild behörighet också i regel är tillståndspliktiga.

Bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten motsvarar gällande 16 § 2 mom. 2 punkten radiolagen.

Bestämmelsen i 1 mom. 3 punkten motsvarar gällande 16 § 2 mom. 3 punkten radiolagen.

Kontrollörer som utövar marknadstillsyn i fråga om radioanläggningar skall enligt 4 punkten ha rätt att få tillträde till en plats där en radioanläggning saluförs eller förvaras för att släppas ut på marknaden. Bestämmelsen är nödvändig för att marknadstillsynen skall kunna utövas effektivt. En effektiv marknadstillsyn är i sin tur en förutsättning för en sund och fungerande radioanläggningsmarknad samt för att radiofrekvenserna skall fungera tillräckligt störningsfritt i nuvarande situation där förhandsövervakningen av anläggningarnas överensstämmelse med kraven har slopats i enlighet med direktivet om radio- och teleterminalutrustning.

Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar gällande 16 § 3 mom. radiolagen. Hänvisningen i gällande lag till bostad är dock utvidgad till att omfatta också någon annan plats som hör till hemfriden.

Bestämmelsen i 3 mom. motsvarar huvudsakligen gällande 16 § 4 mom. radiolagen. I den nya bestämmelsen förpliktas dock inte innehavaren eller användaren av en radioanläggning att i enlighet med den gällande bestämmelsen för kontrollören visa upp verifierat över betalda avgifter. När moderna betalningssätt har vunnit terräng har bestämmelsen nästan helt förlorat sin betydelse. Att avgifterna betalas kan lämpligen övervakas på något annat sätt.

32 §. *Undersökning av radioanläggningar.* Innehållet i 1 mom. är detsamma som i 39 § 3 mom. telemarknadslagen (396/1997), där det bestäms om kontrollörens rätt att ta utrustning för undersökning och att tillfälligt förbjuda att utrustningen saluförs, säljs, överläts vidare eller används.

Enligt 2 mom. skall en radioanläggning som tagits för undersökning på begäran ersättas enligt gängse pris, om undersökningen visar att radioanläggningen uppfyller kraven.

I 3 mom. föreslås bli bestämt att tillverkaren eller importören skall ersätta kostnaderna för undersökningar och test, om det visar sig att en radioanläggning inte uppfyller kraven. På så sätt kan de kostnader som föranleds av verksamheten riktas till dem som gett upphov till dem. Kommunikationsverket skall dessutom kunna förplikta tillverkaren eller importören att se till att radioanläggningar som inte uppfyller kraven avlägsnas från marknaden.

33 §. *Avhjälpan av störningar.* En bestämmelse som motsvarar 1 mom. finns i gällande 6 § 2 mom. radiolagen. Det föreslås att användaren alltid skall avbryta användningen av en radioanläggning, om den stör radiokommunikation i säkerhetssyfte. Bestämmelserna i 2 – 5 mom. motsvarar gällande 12 § radiolagen.

34 §. *Förhindrande av störningar.* Genom 1 mom. genomförs artikel 9.5 a och delvis även artikel 9.1 i direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Bestämmelsen motsvarar delvis gällande 15 § 2 mom. radiolagen, där det sägs att Kommunikationsverket har rätt att förbjuda användning av en radioanläggning, om den inte motsvarar lagen eller de stadganden eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller om den stör radiokommunikation i säkerhetssyfte. Enligt den

föreslagna bestämmelsen skall Kommunikationsverket förutom användning också få förbjuda import, saluföring, försäljning och vidareöverlåtelse av en radioanläggning, om den har förorsakat skadliga störningar eller om det på sannolika grunder kan antas att den orsakar menliga störningar

Kommunikationsverket kan använda sin förbuds rätt även om radioanläggningens överensstämmelse med kraven har fastställts i enlighet med lagen. Förbuds rätten kan användas oavsett om anläggningen uppfyller de väsentliga kraven eller inte. Trots att radiosändarens tillverkare har tillämpat de förfaranden för fastställande av överensstämmelse som avses i lagen kan det hända att sändaren förorsakar skadliga störningar eller inte uppfyller de väsentliga kraven. En orsak kan vara att tillverkarna har tillämpat de harmoniserade standarderna fel eller också kan själva standarderna innehålla brister i fråga om de väsentliga kraven.

Enligt 2 mom. skall Kommunikationsverket meddela föreskrifter om de kategorier eller typer av anläggningar som omfattas av förbudet enligt 1 mom. Det föreslås att författningsbefogenheten ges till Kommunikationsverket, eftersom meddelandet av föreskrifterna inte är förenat med någon betydande prövningsrätt utan baserar sig på de förbudsbeslut som Kommunikationsverket utfärdar med stöd av 1 mom. Dessutom är det sannolikt att författningarna blir föremål för brådskande och ofta upprepade behov av ändringar.

I enlighet med direktivet om radio- och teleterminalutrustning skall Kommunikationsverket alltid underrätta Europeiska gemenskapernas kommission, om den med stöd av 1 och 2 mom. begränsar den fria rörligheten för radioanläggningar. Om en radioanläggning trots tillverkarens försäkran inte uppfyller de väsentliga kraven, skall Kommunikationsverket också underrätta kommissionen vad avsaknaden av överensstämmelse beror på.

Enligt artikel 9.6 i direktivet om radio- och teleterminalutrustning skall kommissionen meddela de övriga medlemsstaterna om att den tagit emot ett meddelande som avses här. Efter att ha hört den kommitté av sakkunniga som avses i direktivet kan kommissionen be-

sluta om försäljningsförbudet eller ett annat förbud är motiverat eller inte.

Bestämmelsen i 3 mom. motsvarar huvudsakligen gällande 15 § 3 mom. radiolagen. Utöver vad som föreslås bli bestämt om att användningen av en radioanläggning tillfälligt kan avbrytas därför att anläggningen på ett väsentligt sätt inte uppfyller kraven anses det vara nödvändigt att föreskriva att användningen kan avbrytas även när det allvarligt bryts mot bestämmelserna vid användningen. Om innehavaren av en radiosändare t.ex. bryter mot villkoret gällande sändningseffekter i radiotillståndet, strider inte radiosändaren som sådan nödvändigtvis mot bestämmelserna utan användningen gör det. I sådana fall kan det vara motiverat att tillfälligt sätta radiosändaren ur funktion för att andra frekvensanvändare skall kunna skyddas mot störningar. Att sätta en radiosändare ur funktion skall sålunda endast vara möjligt då radioanläggningen eller användningen av den väsentligt bryter mot krav eller bestämmelser och kan orsaka en störning på radiokommunikationen som definieras som menlig störning. Också då skall en förutsättning vara att innehavaren av radioanläggningen inte förorsakas oskäligen skada.

I stället för den risk för vållande av skada som nämns i 15 § 3 mom. i gällande radiolag föreslås att risken för störningar skall stå som grund för möjligheten att tillfälligt avbryta användningen av en radioanläggning. Ändringen anses befogad därför att radioanläggningar som strider mot bestämmelserna eller användning av en radioanläggning i strid med bestämmelserna mera sällan förorsakar någon egentlig risk för vållande av skada. Däremot orsakar den med största sannolikhet störningar för andra frekvensanvändare.

35 §. *Handräckning.* I gällande 22 § 1 mom. radiolagen finns en bestämmelse som motsvarar 1 mom. Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar gällande 22 § 2 mom. radiolagen.

I propositionen föreslås att regeln i gällande radiolag skall behållas. Enligt regeln får husundersökning och kroppsvisitation företas vid undersökning av vissa handlingar som kriminaliserats i denna lag, även om förutsättningarna enligt tvångsmedelslagen inte uppfylls. Mer omfattande befogenheter är nödvändiga för att de handlingar som här av-

ses till sin natur är sådana att även om en handling förkastlighet och därigenom det straff som skall stadgas för den inte är betydande så kan handlingarna ändå förorsaka allvarliga följder med vidsträckt verkan.

36 §. *Tvångsmedel.* Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar gällande 18 § 1 mom. radiolagen.

En bestämmelse som huvudsakligen motsvarar 2 mom. finns i gällande 18 § 2 mom. radiolagen. Genom bestämmelsen ges Kommunikationsverket rätt att förstärka ett beslut eller ett förbud enligt 1 mom. med vite eller hot om att verksamheten avbryts, om detta är nödvändigt på grund av felets eller försummelsens skadlighet. Det föreslås avvika från gällande bestämmelse att nödvändighet är en förutsättning, eftersom föreläggande av vite eller hot om att verksamheten avbryts är stränga åtgärder i relation till objekten för åtgärderna. I övrigt skall viteslagen tillämpas, enligt vilken Kommunikationsverket skall utdöma i propositionen avsett vite till betalning och bestämma att hot om avbrytande skall verkställas.

5 kap. Särskilda bestämmelser

37 §. *Bestämmelser om straff.* I 1 mom. föreslås bli bestämt att brott mot vissa bestämmelser i radiolagen skall vara straffbart. Påföljden skall vara böter om inte strängare straff bestäms någon annanstans i lag.

Enligt 1 punkten skall den som innehar eller använder en radiosändare utan radiotillstånd eller utan den behörighet eller kompetens som föreskrivs dömas till böter. Det skall ingå bestämmelser i 7 § i den föreslagna lagen om det radiotillstånd som krävs. Om den erforderliga behörigheten finns bestämmelser i 15 § och om behörigheten (kompetensen) i 16 §.

Enligt 2 punkten skall den som använder en radiosändare kunna bestraffas, om han eller hon bryter mot en föreskrift eller ett förbud som utfärdats för att hindra eller begränsa en störning. Kommunikationsverket föreslås kunna meddela en sådan föreskrift enligt 33 § 2 mom. och ett förbud enligt 33 § 2 mom. och 34 § 1 mom.

Enligt 3 punkten skall det vara straffbart att bryta mot bestämmelserna om import, salufö-

ring, försäljning och annan överlåtelse eller utställning av radioanläggningar. Det gäller brott mot bestämmelserna i 19 § 1 – 3 mom. i den föreslagna lagen. Därutöver bestäms i 3 punkten om straff för den som bryter mot ett förbud som utfärdats då en radioanläggning tagits till undersökning och som kan utfärdas med stöd av 32 § 1 mom.

Enligt 4 punkten är det straffbart att bryta mot de skyldigheter som ålagts tillverkaren av en radioanläggning. Om säkerställande av en radioanläggnings överensstämmelse med uppställda krav skall stadgas i 21 § 1 mom. i den föreslagna lagen. Om förvaring av de dokument som ingår i säkerställandet av överensstämmelse bestäms i 21 § 3 och 4 mom. Om anmälan av utsläppande på marknaden av vissa radioanläggningar bestäms i 23 §. Märkning av radioanläggningar fastställs i 21 § radiolagen och i den föreskrift som Kommunikationsverket skall meddela med stöd av lagen. Om anmälan om användningsändamålet för en radioanläggning stiftas i 22 § 2 mom.

I 2 mom. föreslås bli bestämt att den som bryter mot ett förbud eller en förpliktelse som har förstärkts med vite eller med hot om att verksamheten avbryts inte skall kunna dömas till straff för samma gärning.

38 §. *Ändringsökande.* Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar huvudsakligen gällande 21 § 2 och 3 mom. radiolagen. I enlighet med 7 § 2 mom. förvaltningsprocesslagen (586/1996) gäller att över beslut av en myndighet som är underställd statsrådet kan besvär anföras hos förvaltningsrätten.

39 §. *Bedömningsorgan.* Det finländska bedömningsorgan som anlitas för förfaranden för fastställande av överensstämmelse skall utses av kommunikationsministeriet, som också skall besluta om återkallande av ett sådant förordnande. Bestämmelsen är nödvändig för genomförandet av artikel 11.1 i direktivet om radio- och teleterminalutrustning.

Om tillverkaren av en radioanläggning inte kan påvisa att anläggningen uppfyller de väsentliga kraven genom att ådagalägga att anläggningen överensstämmer med harmoniserade standarder skall tillverkaren skaffa ett utlåtande av ett bedömningsorgan om anläggningens överensstämmelse. Efter att ha erhållit utlåtandet beslutar tillverkaren om ut-

släppande på marknaden av anläggningen.

Bedömningsorganets roll är närmast konsultens och dess uppgift är endast att ge det utlåtande som det anhållits om. Utlåtandet har inga rättsverkningar som är bindande för tillverkaren och att ge utlåtanden kan inte anses vara en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § grundlagen.

40 §. *Maskinellt undertecknande.* I lagen föreslås en bestämmelse som möjliggör maskinella underskrifter i sådana fall då ett beslut eller någon annat dokument som avses i bestämmelsen framställs med hjälp av automatisk databehandling. Bestämmelsen är nödvändig, eftersom en stor mängd radiotillstånd beviljas årligen, som en eller två personer annars måste underteckna egenhändigt.

6 kap. **Ikraftträdande och övergångsbestämmelser**

41 §. *Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.* Genom den nya lagen upphävs radiolagen (517/1988) jämte ändringar. Genom upphävande av den nuvarande radiolagen upphävs också radioförordningen som utfärdats med stöd av den samt kommunikationsministeriets och Teleförvaltningscentralens normer på lägre nivå som utfärdats med stöd av lagen. Avsikten är att utfärda motsvarande normer i behövlig utsträckning med stöd av den föreslagna lagen.

42 §. *Övergångsbestämmelser.* Bestämmelsen motsvarar delvis gällande 25 § 2 mom. radiolagen. Förutom tillstånd som beviljats före ikraftträdandet gäller även radiostationers identifieringsmärken samt behörighets- och kompetensintyg utan ändringar under den tid som angetts i dem. Den som innehar ett tillstånd, ett identifieringsmärke eller ett intyg skall dock iakttä den nya lagen och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den.

I 2 mom. skall bestämmas att radioanläggningar som släppts ut på marknaden i enlighet med de bestämmelser som gällde innan denna lag träder i kraft fortfarande får användas, saluföras, säljas och även annorledes överlåtas, även om de inte uppfyller kraven i denna lag och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den.

1.3. **Lag om televisions- och radioverksamhet**

7 och 8 §. Eftersom uttömmande bestämmelser om frekvensplaner och fastställande av dem föreslås i radiolagen, bör bestämmelsen om fastställande av en plan för användningen av frekvenser i 8 § lagen om televisions- och radioverksamhet upphävas. Hänvisningen till 8 § i 7 § 3 mom. bör ändras på motsvarande sätt.

1.4. **Lag om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet**

4 §. *Telekommunikationens och radiokommunikationens konfidentiella natur.* Gällande 4 § är avsedd att till skillnad från de begränsningar som annars gäller lagens tillämpningsområde tillämpas på all telekommunikation. Enligt förarbetena till lagen är avsikten att bestämmelsen skall vara teknikneutral, dvs. skydda all telekommunikation oavsett med vilken teknik den genomförs. Av definitionerna i lagen följer dock att skyddet av telekommunikationens konfidentiella natur bara gäller kommunikation mellan teleterminalutrustningar. Enligt 3 § 1 punkten definieras telekommunikation i enlighet med telemarknadslagen. Enligt 4 § 8 punkten telemarknadslagen är telekommunikation verksamhet som användarna utövar för att sända och ta emot meddelanden mellan teleterminalutrustningar i telenätet. Den gällande bestämmelsen om telekommunikationens konfidentiella natur gäller således inte kommunikation mellan radioanläggningar. Det föreslås därför att paragrafen ändras så att skyddet av telekommunikationens konfidentiella natur utsträcks till radiokommunikation med radioanläggningar också då kommunikationen inte sker i telenät.

2. **Närmare bestämmelser**

Genom förordning av statsrådet med stöd av den föreslagna 2 § 3 mom. radiolagen utfärdas närmare bestämmelser om bl.a. tillämpningen av radiolagen på innehav och användning av radiosändare i utländska fartyg eller luftfartyg som rör sig på finskt om-

råde. Genom förordning av statsrådet bestäms dessutom om tillämpningen av radiolagen på främmande staters försvarsmakt och andra myndigheter. Innehållet i statsrådets förordning motsvarar huvudsakligen det med stöd av radioförordningen utfärdade gällande beslutet av trafikministeriet om tillämpning av radiolagen och radioförordningen på innehav och användning av radiosändare på utländska fartyg och luftfartyg som rör sig på finskt område (43/1999).

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas undantag från den föreslagna huvudregeln i 7 § 5 mom. radiolagen, enligt vilken utlänningar inte behöver tillstånd för innehav och användning av radiosändare. Än så länge är det inte nödvändigt att utfärda någon förordning, men en förordning kan bli aktuell av orsaker som hänför sig till statens säkerhet, allmän ordning eller undvikande av radio störningar.

Med stöd av det föreslagna 6 § 1 mom. radiolagen fastställer statsrådet planen för användning av frekvenserna för televerksamhet som är beroende av koncession och för televisions- och radioverksamhet. Med stöd av 6 § 2 mom. radiolagen meddelar Kommunikationsverket föreskrifter om hur andra frekvenser skall anvisas för olika ändamål. Föreskriften motsvarar huvudsakligen Kommunikationsverkets frekvensfördelningstabell. I föreskriften bör förutom frekvensområdets användningssyfte eller framtida användningssyfte finnas uppgifter om de viktigaste radioegenskaperna som radioanläggningar som använder frekvensområdet skall uppfylla.

Med stöd av det föreslagna 7 § 4 mom. meddelar Kommunikationsverket föreskrifter om hur de rättigheter att använda en radiosändare som getts i ett annat land ersätter det radiotillstånd som avses i 7 § 1 mom. radiolagen. Föreskriften ersätter motsvarande gällande föreskrift av Kommunikationsverket om godkännande av vissa tillstånd och märken för radiosändare, THK 12 M/1999 M.

Kommunikationsverket meddelar närmare föreskrifter om den granskning för ibruktagande av radiosändarstationer som avses i det föreslagna 8 § 2 mom. radiolagen samt om förutsättningarna för godkännande av ibruktagandet. Bestämmelserna i föreskriften er-

sätter motsvarande bestämmelser i de allmänna tillståndsvillkoren för UKV-rundradiosändare.

I de föreslagna 20 § 2 mom., 21 § 2 mom., 23 § och 24 § 2 mom. radiolagen finns bestämmelser om författningsbefogenheter enligt vilka Kommunikationsverket skall få meddela föreskrifter som ersätter Kommunikationsverkets gällande föreskrift om säkerställande av radio- och teleterminalutrustningars överensstämmelse med uppställda krav och om märkningen av dem, THK 1 A/2000 M.

Enligt det föreslagna 24 § 2 mom. radiolagen skall Kommunikationsverket få meddela föreskrifter om egenskaperna och den tekniska konstruktionen hos radioanläggningar som inte omfattas av tillämpningsområdet för direktivet om radio- och teleterminalutrustning. Genom föreskriften ersätts den föreskrift som Kommunikationsverket med stöd av förordningen om marin utrustning meddelat om typgodkännandekrav för marin utrustning som omfattas av EG:s direktiv om marin utrustning 96/98/EG och ändringen av detta (98/95/EG), THK 5/1999 M.

Enligt den föreslagna 26 § 1 mom. 4 punkten radiolagen skall Kommunikationsverket bevilja identifieringsmärken för radiostationerna, vilka behövs för att identifiera radiosändningar, samt vid behov meddela föreskrifter om hur de skall användas. Föreskriften ersätter Kommunikationsverkets gällande föreskrift om användning av identifiering för en amatörradiostation, THK 7/1997 M, samt bestämmelserna i de allmänna tillståndsvillkoren för radiosändare på fartyg.

Med stöd av den föreslagna 26 § 1 mom. 5 punkten radiolagen skall Kommunikationsverket få meddela en föreskrift som ersätter de gällande amatörradioföreskrifterna THK 2/1997 M, THK 3/1997 M och THK 6 E/1997 M.

Med stöd av det föreslagna 34 § 2 mom. meddelar Kommunikationsverket vid behov föreskrifter om de kategorier eller typer av anläggningar i fråga om vilka Kommunikationsverket med stöd av 34 § 1 mom. förbjuder import, saluföring, försäljning, vidareöverlåtelse och användning. Än så länge är det inte nödvändigt att meddela någon föreskrift, men en föreskrift kan bli aktuell

mycket snart när den fria rörligheten för radioanläggningar som förutsätts i direktivet om radio- och teleterminalutrustning genomförs inom gemenskapen.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

4. Lagstiftningsordning

Propositionen innehåller statsförfattningsrättsligt betydelsefulla bestämmelser. Sådana är bl.a. 31 § 2 mom. (kontroll) och 35 § (handräckning).

I propositionen har beaktats de omständigheter som framförts i grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 47/1996 rd) om regeringens proposition till Riksdagen med förslag till telemarknadslag och därtill hörande lagstiftning samt i grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 3/1988 rd) om regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om radiokommunikation.

Med stöd av det föreslagna 31 § 2 mom. får kontroll eller tillsyn utföras på platser som omfattas av enskilda personers hemfrid bara om det finns särskilda skäl att misstänka överträdelser av vissa av de bestämmelser som föreslås i 37 § radiolagen. Enligt 10 § 1 mom. grundlagen är vars och ens hemfrid tryggad. Enligt 3 mom. kan genom lag bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna skall kunna tryggas eller för att brott skall kunna utredas.

Kommunikationsverkets kontroll syftar både till att utreda brott som nämns i radiolagen och till att utreda och förebygga stör-

ningar i radiokommunikationen. I ett annat sammanhang har grundlagsutskottet uttalat att det som utredning av brott i enlighet med det aktuella lagrummet i grundlagen har betraktat också åtgärder som vidtas på grund av en konkret och specificerad misstanke om brott trots att inget brott ännu har blivit begånget (GrUU 2/1996 rd, s. 2/I).

Störningsfri radiokommunikation är viktig också för att trygga yttrandefriheten. Det bör också beaktas att Kommunikationsverkets kontrollörer arbetar under straffrättsligt tjänsteansvar. Kontrollörerna har inte heller rätt att utöva tvångsmedel för att få tillträde till en plats, utan skall vid behov anlita handräckning av polisen.

Enligt den föreslagna 30 § 3 punkten skall Kommunikationsverket få använda uppgifter om innehållet i radiomeddelanden när det är nödvändigt för att identifiera och lokalisera orsaken till störningar på radiokommunikation i säkerhetssyfte eller annan menlig störning. Med innehållet avses här t.ex. sådana identifieringsmärken i en sändning på basis av vilka det kan utredas om emissionen kommer från en sändare i ett visst nät.

Den författningsbefogenhet som förvaltningsmyndigheterna föreslås erhålla är bunden till materiella förutsättningar som inskränker befogenheterna. Den myndighetsnivå som är lägre än ett ministerium bör tilldelas bara sådan författningsbefogenhet som är starkt bunden till innehållet i EG-rättsakterna eller som innebär genomförande av teknisk natur i sådana fall där det är fråga om inblandning i enskildas rättställning.

Med stöd av vad som anförts ovan har det vid beredningen ansetts att lagen kan stiftas som en vanlig lag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Radiolag**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är

- 1) att främja effektiv, ändamålsenlig och tillräckligt störningsfri användning av radiofrekvenser,
- 2) att säkerställa en rättvis tillgång till dem,
- 3) att skapa betingelser för en så fri rörlighet för radioanläggningar som möjligt,
- 4) att främja kommunikationsmarknadens effektivitet vid televerksamhet som är beroende av koncession.

2 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om radioanläggningar, utsläppande av radioanläggningar på marknaden, saluföring, innehav och användning av radioanläggningar samt planering av användningen av radiofrekvenser och anvisning av dem för olika ändamål.

Denna lag tillämpas på om radioanläggningar i finska fartyg, luftfarkoster och föremål som skickas ut i rymden även då de är utanför finskt område.

Denna lag tillämpas också på innehav och användning av radioanläggningar som finns i utländska fortskaffningsmedel som rör sig på finskt område eller som är i utlänningars besittning. Lagen skall tillämpas på främmande stats försvarsmakt och övriga myndigheter samt på innehav och användning av radiosändare i utländska fartyg eller luftfarkoster

som rör sig på finskt område så som statsrådet bestämmer genom förordning.

3 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Bestämmelserna i 7 , 15, 20, 21, 28, 31 och 32 § och 34 § 2—3 mom. gäller inte försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet när de sköter radiokommunikation som har samband med det militära försvaret, inte heller radioanläggningar som de använder utslutande för ändamål som hänför sig till det militära försvaret.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *radiofrekvenser* elektromagnetiska vågor med lägre frekvens än 3 000 GHz som utbreder sig fritt,

2) *radiokommunikation* överföring, sändning eller mottagning av meddelanden med hjälp av radiofrekvenser,

3) *radioanläggning* en anläggning eller en väsentlig del av den som är avsedd för sändning (*radiosändare*) eller mottagning (*radiomottagare*) av radiofrekventa elektromagnetiska vågor för radiokommunikation,

4) *radiokommunikation i säkerhetssyfte* radiokommunikation för att skydda och rädda människoliv eller egendom,

5) *amatörradiokommunikation* sådan radiokommunikation mellan personer med påvisad tillräcklig behörighet som utövas med hjälp av amatörradiostationer och i experimentsyfte vad gäller utbildning, kontakter el-

ler radioteknik och som inte strävar efter någon ekonomisk nytta,

6) *skadliga störningar* störningar av radiokommunikation i säkerhetssyfte eller störningar som i väsentlig grad försämrar, förhindrar samt upprepade gånger avbryter annan radiokommunikation,

7) *harmoniserade standarder* tekniska specifikationer som ett erkänt standardiseringsorgan fastställt på uppdrag av Europeiska gemenskapernas kommission och vilkas referensuppgifter har offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning,

8) *bedömningsorgan* ett organ som en medlemsstat i Europeiska ekonomiska samhetsområdet har tillsatt för i denna lag avsedda förfaranden för bedömning av radioanläggningars överensstämmelse med uppställda krav och vars tillsättande har anmälts till Europeiska gemenskapernas kommission.

5 §

Ansvariga i stället för radioanläggningens tillverkare

Vad som bestäms om tillverkaren i 21, 22, 23 och 28 § gäller i tillämpliga delar dennes auktoriserade representant, om tillverkaren inte är etablerad inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Om tillverkaren eller dennes auktoriserade representant inte är etablerade inom samarbetsområdet, kan denna lag också tillämpas på den som släpper ut anläggningen på marknaden inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

2 kap.

Frekvensförvaltning

6 §

Användning av radiofrekvenser

Kommunikationsverket bestämmer om användningen av radiofrekvenser för olika användningsändamål. I föreskrifterna skall förutom information om ett frekvensområdes användningsändamål också finnas uppgifter om de viktigaste radioegenskaperna, som en radioanläggning som använder frekvensom-

rådet i fråga skall uppfylla.

Statsrådet fastställer en plan för användning av de frekvensområden som anvisas för televisions- och radioverksamhet och televerksamhet som är beroende av koncession. Kommunikationsverket bestämmer om fördelningen till användare av de frekvensområden som anvisas för andra användningsändamål.

I enskilda fall kan Kommunikationsverket av tekniska skäl avvika från en fastställd användningsplan enligt 2 mom., om det är nödvändigt för att hindra eller avlägsna störningar.

7 §

Radiotillstånd

I syfte att garantera att radiofrekvenserna används effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt skall ett tillstånd (*radiotillstånd*) skaffas för innehav och användning av radiosändare, om inte något annat följer av 2, 3 eller 5 mom.

Radiotillstånd för innehav och användning av en radiosändare behövs inte, om radiosändaren fungerar endast på en samfrekvens som Kommunikationsverket har fastställt för den. Kommunikationsverket kan meddela föreskrifter som begränsar användningen av radiosändaren och som är nödvändiga för att frekvenserna skall användas effektivt och ändamålsenligt samt för att förebygga och avhjälpa störningar.

Radiotillstånd för innehav av en radiosändare behövs inte om radiosändaren i tekniskt hänseende permanent har försatts i sådant skick att den inte kan användas för radiokommunikation eller om radiosändarens innehavare visar att det är uppenbart att innehavet inte syftar till att anläggningen skall användas för radiokommunikation.

Kommunikationsverket meddelar föreskrifter om hur av en behörig utländsk myndighet utfärdad tillständig berättigande eller märke som anger rätt att använda radiosändare skall godkännas som ett tillstånd enligt 1 mom.

En utlänning som inte har hemort i Finland behöver inte radiotillstånd för innehav av radiosändare, om inte något annat bestäms genom en förordning av statsrådet på grund av

statens säkerhet, den allmänna ordningen, undvikande av radiostörningar eller någon annan motsvarande orsak.

8 §

Tillståndsvillkor

Kommunikationsverket kan förena radiotillståndet med villkor som är nödvändiga för att frekvenserna skall användas effektivt och ändamålsenligt, kommunikationsmarknaden skall vara effektiv samt för att störningar skall kunna förebyggas eller avhjälpas. I tillståndsvillkoren kan Kommunikationsverket ytterligare bestämma att radiotillståndet skall förvaras i radiosändarens omedelbara närhet.

I tillståndsvillkoren för radiosändare med stora risker för störningar kan bestämmas att sändaren inte får tas i bruk förrän Kommunikationsverket på basis av granskning har godkänt ibruktagandet. Kommunikationsverket meddelar närmare föreskrifter om granskningsförfarandet och förutsättningarna för godkännande av ibruktagandet.

Under radiotillståndets giltighetstid kan Kommunikationsverket ändra tillståndsvillkoren då planerna för radiofrekvenser ändras eller på grundval av frekvensföreskrifter eller förpliktelser i internationella fördrag eller för att förebygga eller avhjälpa störningar.

9 §

Reservering av radiofrekvenser

Före ansökan om radiotillstånd kan en reservering sökas för de radiofrekvenser som behövs för användningen av en radiosändare, om detta är motiverat för planeringen eller genomförandet av radiosystemet eller om anskaffningen av en radiosändare förutsätter förhandsuppgifter om de radiofrekvenser som det finns tillgång till.

10 §

Beviljande av radiotillstånd och frekvensreservering

Radiotillstånd och frekvensreservering beviljas av Kommunikationsverket. I ansökan

skall de uppgifter lämnas som Kommunikationsverket begärt och som behövs för behandlingen av ansökan.

Radiotillstånd beviljas för högst tio år åt gången. Radiotillstånd för radiosändare som används för utövande av televisions- och radioverksamhet eller för radiosändare i mobiltelenät beviljas dock för högst tjugo år åt gången.

Frekvensreservering beviljas för högst ett år åt gången. Reserveringen hävs om radiotillstånd beviljas för användning av radiosändare enligt 9 §.

Om inte något annat följer av 5 – 7 mom., skall radiotillstånd eller frekvensreservering som uppfyller villkoren enligt 9 § beviljas, om

1) tillståndet eller frekvensreserveringen söks för ett frekvensområde som i frekvensföreskrifter som utfärdats av Kommunikationsverket har anvisats för sådan användning som avses i ansökan,

2) om det inom frekvensområdet finns tekniskt ändamålsenliga radiofrekvenser som kan anvisas sökanden för användning eller reservering, och om

3) Kommunikationsverket inte har motiverad anledning att misstänka att sökanden bryter mot bestämmelser, föreskrifter eller till radiotillståndet anknutna villkor som gäller radiokommunikation.

Om sökanden har lämnat obetalda förfallna avgifter för tidigare radiotillstånd eller frekvensreserveringar som gäller samma apparatkategori som det nya tillståndet eller reserveringen söks för, och avgiften till sin storlek inte är ringa, kan ett tillstånd eller en reservering förvägras.

Om sökanden har för avsikt att med radiosändaren utöva koncessionsberoende verksamhet enligt telemarknadslagen (396/1997) eller lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998), kan radiotillstånd eller radiofrekvensreservering inte beviljas, om sökanden inte har behövlig koncession.

Om radiotillstånd eller radiofrekvensreservering på grund av det knappa antalet radiofrekvenser bara kan beviljas en del av sökandena, skall tillstånd eller reservering beviljas sådana sökande vilkas verksamhet bäst främjar lagens syften enligt 1 §.

11 §

Byte av innehavare av radiotillstånd

Ett radiotillstånd kan överföras från ett bolag till ett annat inom en koncern som avses i lagen om aktiebolag (734/1978). Kommunikationsverket skall omedelbart underrättas om överföringen. Andra överföringar än överföringar inom en koncern tillåts endast om så bestäms i tillståndsvillkoren.

Som överföring av radiotillstånd betraktas inte sådan överlåtelse där tillståndshavaren tillfälligt ställer radiosändaren till någon annans förfogande. Tillståndshavaren svarar även då för att radiosändaren används i enlighet med tillståndsvillkoren.

Om en tillståndshavare fusioneras med ett annat aktiebolag så som avses i lagen om aktiebolag, övergår radiotillståndet till det övertagande bolaget. Om den affärsverksamhet som tillståndshavaren utövar och till vilken radiotillståndet ansluter sig överläts i dess helhet, övergår radiotillståndet till den mottagande juridiska personen eller fysiska personen. Om en innehavare av radiotillstånd försätts i konkurs och konkursförvaltningen omedelbart underrättar Kommunikationsverket om att konkursboet fortsätter tillståndshavarens näringsverksamhet övergår radiotillståndet till konkursboet.

12 §

Återkallande av radiotillstånd och radiofrekvensreservering

Kommunikationsverket får helt eller delvis återkalla radiotillstånd och radiofrekvensreserveringar, om

1) det förekommer väsentliga brott mot tillståndsvillkoren eller betalningsskyldigheten i anslutning till radiotillståndet eller radiofrekvensreserveringen,

2) tillståndshavaren uppsåtligen eller på grund av vårdslöshet sänder ett falskt alarm med radiosändaren enligt 34 kap. 10 § strafflagen (39/1889) eller på något annat sätt stör eller försvårar radiokommunikation i säkerhetssyfte,

3) tillståndshavaren inte använder de radiofrekvenser som anvisats i tillståndet eller inte börjar använda dem inom den rimliga tidsfrist som Kommunikationsverket uppställt,

4) en radiosändare på grund av sina tekniska egenskaper använder radiofrekvenserna på ett oändamålsenligt sätt,

5) en koncession som beviljats för televisions- och radioverksamhet upphör att gälla enligt 13 § lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998) eller förfaller enligt lagens 14 §,

6) en koncession enligt 7 § telemarknadslagen upphör att gälla, eller om

7) detta förutsätts i internationella fördrag som är bindande för Finland.

13 §

Beslut om störningsskydd

Kommunikationsverket kan på ansökan av den som använder radiofrekvenser besluta om åtgärder för att skydda en fast radiomottagningsstation mot störningar, om beslutet kan fattas utan att andra som använder radiofrekvenserna orsakas oskälig ekonomisk eller någon annan skada i förhållande till den nytta som uppnås genom skyddet.

I beslutet, som gäller i högst tio år åt gången, kan uppställas villkor som gäller konstruktionen hos den station som skall skyddas eller dess läge och användning. Beslutet kan återkallas eller villkoren för det ändras, om de omständigheter som rådde när beslutet fattades väsentligt har förändrats.

14 §

Särskild elutrustning

Kommunikationsverket fastställer de radiofrekvenser på vilka elutrustningar, som inte är radioanläggningar och som används för vetenskapligt, industriellt, medicinskt eller annat motsvarande ändamål och är avsedda att generera radiovågor, får användas och villkoren för användningen av utrustningarna.

15 §

Påvisande av behörighet

Den som använder en radiosändare för maritim radiokommunikation eller amatörradiokommunikation skall ha ett av Kommunikationsverket beviljat behörighetsintyg eller ett behörighetsbevis som beviljats av den behöriga myndigheten i ett annat land och som Kommunikationsverket har godkänt som giltigt i Finland.

Utan hinder av 1 mom. får en radiosändare även användas av en annan person som står under omedelbar uppsikt av den som innehar ett behörighetsbevis.

För att erhålla ett behörighetsbevis skall sökanden avlägga en examen som påvisar behörighet. Kommunikationsverket bestämmer om examensfordringarna och examensförrättarna.

Kommunikationsverket beviljar en sökande som avlagt examen ett behörighetsbevis, om det inte finns grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot bestämmelserna om radiokommunikation.

Den som underkänts i examen kan yrka på rättelse av bedömningen av examensprestationen hos Kommunikationsverket. I ett beslut med anledning av ett yrkande på rättelse får ändring sökas så som föreskrivs i 38 §.

Bestämmelser om den behörighet som krävs för radiokommunikation för luftfart finns i luftfartslagen (281/1995) och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

16 §

Upprätthållande av kompetens

Den som använder en radiosändare för radiokommunikation i säkerhetssyfte ombord på ett handelsfartyg i internationell fart skall innan det förflutit fem år sedan behörighetsbeviset beviljades påvisa att kompetens enligt det behörighetsbevis som avses i 15 § upprätthållits. Upprätthållandet av kompetensen kan påvisas

1) genom uppvisande av ett intyg över sjö-tjänst som hänför sig till upprätthållande av kompetensen och över användning av radio-

anläggningar för radiokommunikation i säkerhetssyfte,

2) genom avläggande av en examen på vilken 15 § 3 - 5 mom. tillämpas, eller

3) genom avläggande av en kurs som ersätter examen och som Kommunikationsverket godkänt.

Kommunikationsverket utfärdar på ansökan ett kompetensbevis för den som i enlighet med 1 mom. påvisar upprätthållande av kompetensen. Som bevis på upprätthållande av behörigheten kan Kommunikationsverket också godkänna ett bevis av den behöriga myndigheten i ett annat land om att kompetensen upprätthållits.

17 §

Uppvisande av behörighets- och kompetensbevis samt bevisens giltighetstid

Den som använder en radiosändare för maritim radiokommunikation eller amatörradiokommunikation skall på begäran uppvisa sitt behörighets- eller kompetensbevis för den företrädare för Kommunikationsverket, polisen, gränsbevakningsväsendet eller sjöfartsverket som övervakar att bestämmelserna om bevisen iakttas.

Behörighetsbeviset gäller tills vidare och kompetensbeviset fem år efter den dag det beviljades eller examen avlades eller kursintyget utfärdades.

18 §

Återkallande av behörighets- och kompetensbevis

Kommunikationsverket kan återkalla ett behörighets- eller kompetensbevis, om den som innehar beviset sänder ett falskt alarm med en radiosändare enligt 34 kap. 10 § strafflagen, med en radiosändare stör radiokommunikationen på ett sätt som är straffbart enligt 38 kap. 6 § 2 punkten eller 7 § strafflagen eller upprepat bryter mot bestämmelserna om radiokommunikation eller upprepat genom vårdslöshet orsakar skadlig störningar på radiokommunikationen.

3 kap.

Utsläppande på marknaden av radioanläggningar

19 §

Import, försäljning, saluföring, demonstration och användning

Till Finland får importeras i försäljnings- eller överlåtelsesyfte eller i Finland hållas till salu, säljas eller överlåtas endast sådana radiosändare som uppfyller de väsentliga krav som anges i denna lag eller föreskrivs med stöd av den och som är försedda med nödvändiga märkningar och åtföljda av en upplysning om användningsändamålet och av en försäkran om överensstämmelse.

Till Finland får importeras i försäljnings- eller överlåtelsesyfte eller i Finland hållas till salu endast sådana radiomottagare som uppfyller de väsentliga krav som föreskrivs i denna lag eller anges med stöd av den och som är försedda med nödvändig märkningar och åtföljda av en upplysning om användningsändamålet och av en försäkran om överensstämmelse.

Också andra radioanläggningar avsedda för marknaden i Finland än de radioanläggningar som nämns i 1 och 2 mom. får ställas till påseende, om det genom en tydlig märkning klart meddelas att anläggningarna inte kan släppas ut på marknaden eller tas i bruk förän det har säkerställts att de uppfyller de väsentliga kraven enligt 20 §.

Ingen annan sändare än en sådan som godkänts för användning enligt 7 § 4 mom. får användas för radiokommunikation, om det inte säkerställts att den uppfyller kraven i 20 eller 24 §.

20 §

Väsentliga krav

En radioanläggning skall uppfylla följande väsentliga krav på anläggningen:

1) kraven i fråga om människors hälsa och säkerhet, inbegripet elsäkerhetskraven så som särskilt bestäms om dem, utan tillämpning av spänningsgränserna,

2) skyddskraven i fråga om elektromagnetisk kompatibilitet så som Kommunikationsverket bestämmer,

3) kravet på effektiv användning av radiofrekvenser och omloppsbaneresurser i syfte att undvika skadliga störningar.

Kommunikationsverket meddelar vid behov närmare föreskrifter om sådana särskilt väsentliga krav på radioanläggningar i fråga om vilka Europeiska gemenskapernas kommission har utfärdat ett beslut som förutsätter verkställighet.

21 §

Säkerställande av överensstämmelse

Radioanläggningens tillverkare eller dennes auktoriserade representant som är etablerad inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall säkerställa att den radioanläggning som tillverkats uppfyller de väsentliga kraven enligt 20 § samt upprätta ett dokument där det försäkras att radioanläggningen uppfyller dessa väsentliga krav (*försäkran om överensstämmelse*).

Kommunikationsverket meddelar närmare föreskrifter om förfarandet för säkerställande av överensstämmelse och de dokument som skall upprättas i samband med det samt om betydelsen av tillämpningen av harmoniserade standarder.

Tillverkaren skall hålla de dokument som avses i 1 och 2 mom. tillgängliga för de nationella myndigheterna i det Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater i minst tio års tid efter det att den sista radioanläggningen tillverkades.

Dokumentet i anslutning till förfarandena för säkerställande av överensstämmelse skall upprättas på finska eller svenska eller på ett språk som godkänts av bedömningsorganet eller Kommunikationsverket.

22 §

Märkning och information

Tillverkaren av en radioanläggning skall förse en radioanläggning som avses i 21 § 1 mom. med en märkning så som Kommunikationsverket bestämmer.

Radioanläggningen skall åtföljas förutom av en försäkran om överensstämmelse också av uppgifter på finska och svenska om hur anläggningen är avsedd att användas (*meddelande om användningsändamål*). Uppgifterna skall vara tydligt synliga på anläggningens försäljningsförpackning och i handboken och av dem skall framgå i vilka medlemsstater eller geografiska områden i det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som anläggningen avses bli använd.

23 §

Anmälan om planer på att släppa ut radioanläggningar på marknaden

Om i 21 § 1 mom. avsedda radiosändare fungerar på frekvenser som i föreskrifter av Kommunikationsverket anvisas för andra användningsändamål, skall tillverkaren underätta Kommunikationsverket om planerna på att släppa ut radiosändarna på marknaden.

Kommunikationsverket meddelar närmare föreskrifter om anmälningsförfarandet och uppgifterna i anmälan.

24 §

Särskilda radioanläggningar

Det som bestäms gäller inte

1) radioanläggningar som är avsedda endast för amatörradiokommunikation och inte finns att tillgå i handeln,

2) radioanläggningar som betraktas som utrustningar ombord på fartyg när överensstämmelsen säkerställs,

3) radiomottagare som är avsedda att ta emot televisions- och rundradioprogram,

4) radioanläggningar som används i radiokommunikation inom luftfarten,

5) radioanläggningar som enbart används för säkerställande av den allmänna säkerheten, statens säkerhet eller uppdragande, utredning eller förundersökning av brott.

Kommunikationsverket kan vid behov meddela föreskrifter om egenskaperna och den tekniska konstruktionen hos radioan-

läggningarna enligt 1 mom. samt om förfarandet för säkerställande av anläggningarnas överensstämmelse och om märkningarna på dem.

4 kap.

Styrning och övervakning

25 §

Styrning och utveckling

Kommunikationsministeriet ansvarar för den allmänna styrningen och utvecklingen av verksamhet som avses i denna lag.

26 §

Kommunikationsverkets uppgifter

Kommunikationsverket sköter frekvensförvaltningen. Utöver vad som annars bestäms i denna lag skall Kommunikationsverket

1) övervaka att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas, med undantag av de krav i fråga om människors hälsa och säkerhet som avses i 20 § 1 mom. 1 punkten till den del de skall övervakas av någon annan myndighet,

2) godkänna radioanläggningar som avses i 24 § 1 mom. 1, 4 och 5 punkten,

3) utreda orsakerna till radiokommunikationsstörningar, störningar mellan radioanläggningar samt störningar som en radioanläggning medför för telenätet, teleterminalutrustningar eller elanläggningar,

4) bevilja identifieringsmärken för radiostationerna, vilka behövs för att identifiera radiosändningar, och vid behov meddela föreskrifter om hur de skall användas,

5) meddela föreskrifter om amatörradiostationers konstruktion och användning samt föreskrifter som annars skall tillämpas inom amatörradiokommunikation och som gäller frekvensområden, sändareffekter, oönskade emissioner, riktande av sändningar och envägssändningar.

27 §

Vissa andra myndigheters uppgifter

Polisen och gränsbevakningsväsendet övervakar vid sidan av Kommunikationsverket att 7 § 1 mom. och 15 § 1 mom. iaktas. Sjöfartsverket övervakar vid sidan av Kommunikationsverket att 15 § 1 mom. och 16 § 1 mom. iaktas. Tullmyndigheten övervakar vid sidan av Kommunikationsverket att bestämmelserna om import av radioanläggningar iaktas.

28 §

Uppgifter som skall lämnas till Kommunikationsverket

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess vid utlämnande av uppgifter har Kommunikationsverket rätt att av radioanläggningens tillverkare, av den som ansvarar för utsläppandet på marknaden, av importören, av försäljaren och av bedömningsorganet få de uppgifter som behövs för tillsynen enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den. Den som håller radioanläggningar till salu skall på begäran förse Kommunikationsverkets kontrollörer med information om den tekniska konstruktionen hos radioanläggningarna, säkerställandet av överensstämmelsen och överlåtelsen.

Den som innehar eller äger en radioanläggning är skyldig att ge Kommunikationsverket uppgifter om konstruktionen, användningen och placeringen av radioanläggningen och uppgifter som behövs vid indrivningen av avgifter.

29 §

Erhållande av uppgifter av tullmyndigheterna

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess vid utlämnande av uppgifter har Kommunikationsverket rätt att av tullmyndigheterna erhålla uppgifter om namnet på den som importerar en radioanläggning samt om antalet anläggningar som importerats och om tidpunkten för importen.

30 §

Identifiering och lokalisering av orsaken till störningar

Utan hinder av vad som någon annanstans i lag bestäms om kommunikationens konfidentiella natur

1) får Kommunikationsverket för avhjälpande av skadliga störningar i radiokommunikationen meddelas de uppgifter som behövs för att identifiera en radiosändning, samt

2) får Kommunikationsverket kontrollera radiokommunikationen och det tekniska utförandet för att säkerställa att radiofrekvenserna är tillräckligt störningsfria och att de används effektivt.

Kommunikationsverket kan använda de uppgifter den fått enligt 1 mom. för att identifiera och lokalisera orsaken till störningar. Uppgifterna om innehållet i ett radiomeddelande får dock inte användas, om det inte är nödvändigt för att identifiera eller lokalisera orsaken till störning på radiokommunikation i säkerhetssyfte eller någon annan skadlig störning.

31 §

Kontroll

Kommunikationsverkets kontrollörer har rätt att utföra kontroller för övervakningen av att denna lag samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs på en plats där det finns

1) en radiosändare för vars innehav krävs ett radiotillstånd som avses i denna lag eller för vars användning krävs ett behörighets- eller kompetensintyg som avses i denna lag,

2) en radioanläggning som konstaterats eller som på sannolika grunder misstänks ha fungerat eller fungera i strid med bestämmelserna eller förorsaka störningar,

3) elutrustning som avses i 14 § och som konstaterats eller som på sannolika grunder misstänks ha fungerat eller fungera i strid

med bestämmelserna eller förorsaka störningar,

4) en radioanläggning som saluförs eller som skall släppas ut på marknaden.

Kontrollören har också rätt att få tillträde till den plats där det på sannolika grunder finns anläggningar som avses i 1 mom. Kontroll får dock inte genomföras på en hemfridsskyddad plats, om det inte finns särskilda skäl att misstänka överträdelser av bestämmelserna i 37 § 1 mom., 1, 2 eller 3 punkten eller i 38 kap. 5 – 7 § strafflagen.

Den som innehar, använder eller äger en radioanläggning skall på begäran av kontrollören uppvisa det radiotillstånd han eller hon förfogar över.

32 §

Undersökning av radioanläggningar

Om det på sannolika skäl misstänks att 19 §, 22 § 2 mom. eller 23 § har överträtts, har kontrollören rätt att ta anläggningen och dess dokument för undersökning och förbjuda att anläggningen används, saluförs, överlåts, går förlorad eller förstörs under den tid som undersökningen varar. Undersökningen kan företas utan dröjsmål. För den från vilken anläggningen har tagits för undersökning skall utfärdas ett intyg av vilket framgår omfattningen av den egendom som tagits för undersökning och orsaken till att den tagits för undersökning.

Om den radioanläggning som har tagits för undersökning uppfyller kraven enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och dess värde har sjunkit på grund av undersökningen, skall till ägaren på begäran betalas en ersättning som motsvarar det gängse priset.

Om radioanläggningen på ett väsentligt sätt strider mot kraven enligt denna lag eller mot de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan Kommunikationsverket förplikta tillverkaren eller importören att ersätta undersökningskostnaderna och dra bort radioanläggningarna från marknaden.

33 §

Avhjälpan av störningar

Om en radioanläggning stör radiokommunikation i säkerhetssyfte, skall användningen genast avbrytas.

Om en radiosändare stör radiokommunikationen eller andra radioanläggningar, skall radiosändarens innehavare och ägare avhjälpa eller begränsa störningen. Om störningen i radiokommunikationen beror på tekniska egenskaper hos en radiomottagare, ansvarar radiomottagarens innehavare och ägare för att störningen avhjälps. Kommunikationsverket kan bestämma vilka andra åtgärder en radioanläggnings innehavare och ägare skall vidta för att förebygga och begränsa störningar och deras verkningar.

Om både den radioanläggning som förorsakar störningar och den radioanläggning som störs stämmer överens med bestämmelserna i denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och om störningarna inte är ringa, ger Kommunikationsverket parterna ett förslag till åtgärder genom vilka störningarna kan avhjälpas eller verkningarna begränsas.

Om parterna inte kan komma överens om de åtgärder som behövs för att avhjälpa störningarna eller om beloppet eller fördelningen av de kostnader som föranleds av åtgärderna, skall Kommunikationsverket avgöra saken.

Det förfarande som avses i 2 – 4 mom. tillämpas även när en radioanläggning medför störningar i telenätet eller för teleterminalutrustning eller elanläggningar vilkas störningstolerans stämmer överens med bestämmelserna i denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

34 §

Förhindrande av störningar

Kommunikationsverket har rätt att förbjuda import, saluföring, försäljning, överlåtelse och användning av en radioanläggning, om anläggningen har orsakat skadliga störningar eller om det på sannolika grunder kan antas att den orsakar skadliga störningar, som störningen betraktas i dessa fall också störningar

i den planerade frekvensanvändningen.

Kommunikationsverket meddelar föreskrifter om de kategorier eller typer av anläggningar som omfattas av förbudet i 1 mom.

Kommunikationsverket har rätt att kontrollera en radioanläggning, om det på sannolika grunder misstänks att den strider mot denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om det konstateras att en radioanläggning eller användningen av den på ett väsentligt sätt strider mot denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller att den kan medföra skadliga störningar, kan Kommunikationsverket tillfälligt sätta radioanläggningen ur funktion, ifall detta kan ske utan att den som innehar radioanläggningen försakas oskälig olägenhet eller skada med hänsyn till omständigheterna.

35 §

Handräckning

Kommunikationsverket har rätt att få handräckning av polisen, tullmyndigheterna, gränsbevakningsväsendet och sjöfartsverket för övervakningen av iakttagandet av och för verkställigheten av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Om det finns sannolika skäl att misstänka att ett brott som avses i 38 kap. 7 § strafflagen eller i 37 § 1 mom. 2 eller 3 punkten i denna lag har begåtts, eller att ett förbud enligt 19 § 4 mom. denna lag har överträtts, får utan hinder av 5 kap. 1 § 1 mom. och 10 § 1 mom. Tvångsmedelslagen (450/1987) husrannsakan och kroppsvisitation företas för att eftersöka lagstridiga radioanläggningar eller utreda ett brott.

36 §

Tvångsmedel

Kommunikationsverket kan ålägga den som bryter mot denna lag eller de bestämmelser eller tillståndsvillkor som utfärdats med stöd av den att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Kommunikationsverket kan förstärka en förpliktelse enligt 1 mom. med vite eller med hot om att verksamheten avbryts, om före-

läggande av vite eller hot om avbrytande är nödvändigt på grundval av felets eller försummelsens skadlighet.

Kap. 5

Särskilda bestämmelser

37 §

Bestämmelser om straff

Den som uppsåtligen

1) innehar och använder en radiosändare utan radiotillstånd eller använder en radiosändare utan den behörighet eller kompetens som föreskrivs,

2) bryter mot bestämmelser eller förbud om förhindrande och begränsning av störningar,

3) bryter mot bestämmelserna om import, försäljning, sal uföring, överlåtelse eller ställande till påseende eller mot ett förbud som utfärdas då en radioanläggning tas för undersökning, eller

4) bryter mot bestämmelserna om säkerställande av en radioanläggnings överensstämmelse eller om den förvaring av dokumenten som har samband med detta eller mot bestämmelserna om utsläppande på marknaden, märkning eller meddelande om användningsändamål

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot radiolagen* dömas till böter.

Den som bryter mot ett förbud som har meddelats eller en förpliktelse som har ålagts med stöd av denna lag och som förstärkts med vite eller hot om att verksamheten avbryts kan inte med stöd av 1 mom. dömas till straff för samma gärning.

38 §

Ändringssökande

Kommunikationsverkets beslut får ändring sökas enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996). Kommunikationsverket kan i sitt beslut bestämma att beslutet skall iakttas trots att ändring söks, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

39 §

Bedömningsorgan

Kommunikationsministeriet utser ett bedömningsorgan på ansökan av organet. Bedömningsorganet skall vara oberoende i funktionellt och ekonomiskt hänseende. Det skall ha en ansvarsförsäkring eller något annat motsvarande arrangemang som är tillräcklig med tanke på verksamhetens omfattning och tillgång till tillräckligt med yrkeskunniga anställda samt sådana system, anordningar och redskap som behövs för verksamheten.

Bedömningsorganet kan utses för en bestämd tid. För bedömningsorganet kan uppställas krav, begränsningar och övriga villkor för verksamheten. Bedömningsorganet skall anmäla sådana förändringar i sin verksamhet som kan inverka på dess förutsättningar att verka som bedömningsorgan.

Kommunikationsministeriet övervakar bedömningsorganens verksamhet. Om ett bedömningsorgan inte längre uppfyller de krav som föreskrivs eller handlar i strid med bestämmelserna, kan kommunikationsministeriet återkalla förordnandet.

Närmare bestämmelser om kraven på bedömningsorganen samt om de dokument som påvisar att kraven uppfylls och som skall fogas till ansökan utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

40 §

Maskinellt undertecknande

Radiotillstånd, beslut om frekvensreservering, behörighetsbevis, kompetensbevis och beslut om radiostationers identifieringsmärke

vilka ges i form av en handling som framställs med hjälp av automatisk databehandling kan undertecknas maskinellt.

6 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

41 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs radiolagen av den 10 december 1988 (517/1988) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

42 §

Övergångsbestämmelser

Tillstånd för radiosändare, radiostationers identifieringsmärken samt behörighets- och kompetensbevis vilka beviljats innan denna lag träder i kraft gäller alltså under den tid som anges i dem.

Utan hinder av det som bestäms i 19 § 1, 2 och 4 mom. får radioanläggningar som har släppts ut på marknaden enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft användas, saluföras, säljas eller på något annat sätt överlåtas, trots att anläggningarna inte uppfyller kraven i denna lag eller i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

2.

Lag**om ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 9 oktober 1998 om televisions- och radioverksamhet (744/1998) 8 § och
ändras 7 § 3 mom. som följer:

7 §

Rätt att utöva televisions- och radioverksam-
het

kvenser som har reserverats för bolaget i den
plan som avses i 6 § radiolagen (/).

Rundradion Ab får utöva televisions- och
radioverksamhet utan koncession på de fre-

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.**Lag****om ändring av 4 § lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 4 § lagen den 22 april 1999 om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet (565/1999) ett nytt 3 mom. som följer:

4 §

Telekommunikationens konfidentiella natur

även på radiokommunikation med radioanläggningar som avses i radiolagen (/).

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas-----
Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 18 maj 2001

Republikens President**TARJA HALONEN**Kommunikationsminister *Olli-Pekka Heinonen*

2.**Lag****om ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 9 oktober 1998 om televisions- och radioverksamhet (744/1998) 8 § och
ändras 7 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

7 §

Rundradion Ab får utöva televisions- och radioverksamhet utan koncession på de frekvenser som har reserverats för bolaget i den plan som avses i 8 §.

8 §

Statsrådet fastställer en plan för användningen av de frekvenser som har reserverats för televisions- och radioverksamhet i Finland.

Föreslagen lydelse

7 §

Rundradion Ab får utöva televisions- och radioverksamhet utan koncession på de frekvenser som har reserverats för bolaget i den plan som avses i 6 § radiolagen (/).

8 §

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 4 § lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 4 § lagen den 22 april 1999 om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet (565/1999) ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

4 §

Telekommunikation är konfidentiell, om den inte är avsedd för allmän mottagning.

Den som har tagit emot eller annars fått kännedom om ett konfidentiellt teledokument som inte är avsett för honom får inte orättmätigt lämna uppgifter om innehållet i teledokumentet eller utnyttja uppgifter om innehållet i teledokumentet eller om dess existens.

Föreslagen lydelse

4 §

Telekommunikation är konfidentiell, om den inte är avsedd för allmän mottagning.

Den som har tagit emot eller annars fått kännedom om ett konfidentiellt teledokument som inte är avsett för honom får inte orättmätigt lämna uppgifter om innehållet i teledokumentet eller utnyttja uppgifter om innehållet i teledokumentet eller om dess existens.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas även på radiokommunikation med radioanläggningar som avses i radiolagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .